Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
2019-2024

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ

P9_TA(2023)0457

Ψυχική υγεία

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την ψυχική υγεία (2023/2074(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη το άρθρο 168 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 2023, σχετικά με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της ψυχικής υγείας (COM(2023)0298),

– έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/522 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση Προγράμματος σχετικά με τη δράση της Ένωσης στον τομέα της υγείας [Πρόγραμμα «Η ΕΕ για την υγεία» (EU4Health)] για την περίοδο 2021-2027 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 282/2014[1],

– έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1291/2013[2],

– έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής, της 26ης Απριλίου 2023, για αναθεώρηση και αντικατάσταση της ισχύουσας γενικής φαρμακευτικής νομοθεσίας,

– έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας

---

1 ΕΕ L 107 της 26.3.2021, σ. 1.
2 ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 1.

και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα»)[1],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 28ης Νοεμβρίου 2019 σχετικά με την κλιματική και περιβαλλοντική κατάσταση έκτακτης ανάγκης[2],

– έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ (πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες)[3],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμα του της 5ης Ιουλίου 2022 σχετικά με την ψυχική υγεία στον ψηφιακό κόσμο της εργασίας[4],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 21ης Ιανουαρίου 2021 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με το δικαίωμα στην αποσύνδεση[5],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 10ης Μαρτίου 2022 σχετικά με το νέο στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία μετά το 2020 (συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης προστασίας των εργαζομένων από την έκθεση σε επιβλαβείς ουσίες, το άγχος στην εργασία, και τους τραυματισμούς λόγω επαναλαμβανόμενων κινήσεων)[6],

– έχοντας υπόψη το ενημερωτικό σημείωμα με τίτλο «Mental health and the pandemic» [Ψυχική υγεία και η πανδημία], το οποίο δημοσιεύθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Κοινοβουλευτικής Έρευνας τον Ιούλιο του 2021,

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 12ης Ιουλίου 2023 σχετικά με την πανδημία της COVID-19: διδάγματα που αντλήθηκαν και συστάσεις για το μέλλον[7],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 10ης Ιουλίου 2020 σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τη δημόσια υγεία μετά την κρίση COVID-19[8],

---

1 ΕΕ L 243 της 9.7.2021, σ. 1.
2 ΕΕ C 232 της 16.6.2021, σ. 28.
3 ΕΕ L 277 της 27.10.2022, σ. 1.
4 ΕΕ C 47 της 7.2.2023, σ. 63.
5 ΕΕ C 456 της 10.11.2021, σ. 161.
6 ΕΕ C 347 της 9.9.2022, σ. 122.
7 Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2023)0282.
8 ΕΕ C 371 της 15.9.2021, σ. 102.

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 1ης Μαρτίου 2018 σχετικά με την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2016[1],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 21ης Ιανουαρίου 2021 σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων[2] ,

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 14ης Φεβρουαρίου 2019 σχετικά με τα δικαιώματα των ίντερσεξ ατόμων[3] ,

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 16ης Σεπτεμβρίου 2021 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με τον χαρακτηρισμό της έμφυλης βίας ως νέου τομέα εγκληματικότητας που περιλαμβάνεται στον κατάλογο του άρθρου 83 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ[4] ,

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 20ής Απριλίου 2023 σχετικά με την καθολική αποποινικοποίηση της ομοφυλοφιλίας, υπό το φως των πρόσφατων εξελίξεων στην Ουγκάντα[5],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 16ης Φεβρουαρίου 2022 σχετικά με την ενδυνάμωση της Ευρώπης για την καταπολέμηση του καρκίνου — προς μια ολοκληρωμένη και συντονισμένη στρατηγική[6],

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 3ης Φεβρουαρίου 2021, με τίτλο «Ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου» (COM(2021)0044),

– έχοντας υπόψη την πρωτοβουλία «Υγιέστεροι μαζί – Μη μεταδοτικές νόσοι στην ΕΕ», η οποία δρομολογήθηκε από την Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2021,

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 5ης Ιουλίου 2022 προς μια κοινή ευρωπαϊκή δράση στον τομέα της φροντίδας[7],

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα (COM(2022)0440),

– έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την οικονομία της ευημερίας, όπου

---

1 ΕΕ C 129 της 5.4.2019, σ. 14.
2 ΕΕ C 456 της 10.11.2021, σ. 208.
3 ΕΕ C 449 της 23.12.2020, σ. 142.
4 ΕΕ C 117 της 11.3.2022, σ. 88.
5 Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2023)0120.
6 ΕΕ C 342 της 6.9.2022, σ. 109.
7 ΕΕ C 47 της 7.2.2023, σ. 30.

ζητείται μια ολοκληρωμένη στρατηγική της ΕΕ για την ψυχική υγεία,

– έχοντας υπόψη το Ευρωπαϊκό σύμφωνο, του 2008, για την ψυχική υγεία και ευεξία, το οποίο εγκρίθηκε κατά τη διάσκεψη υψηλού επιπέδου της ΕΕ με τίτλο «Μαζί για την ψυχική υγεία και ευεξία» που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 13 Ιουνίου 2008,

– έχοντας υπόψη την Πράσινη βίβλο της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 2005, με τίτλο «Βελτίωση της ψυχικής υγείας του πληθυσμού — Προς μια στρατηγική σχετικά με την ψυχική υγεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση» (COM(2005)0484),

– έχοντας υπόψη την έκθεση, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της κοινής δράσης για την ψυχική υγεία και ευεξία τον Δεκέμβριο του 2015, με τίτλο «Mental health in all policies – Situation analysis and recommendations for action» [Ψυχική υγεία σε όλες τις πολιτικές – Ανάλυση της κατάστασης και συστάσεις για μέτρα],

– έχοντας υπόψη την Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας 2023 του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ), με θέμα «Η ψυχική υγεία είναι οικουμενικό ανθρώπινο δικαίωμα»,

– έχοντας υπόψη το ευρωπαϊκό πλαίσιο δράσης του ΠΟΥ για την ψυχική υγεία για την περίοδο 2021-2025,

– έχοντας υπόψη την έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA), της 7ης Οκτωβρίου 2011, με τίτλο «Mental health promotion in the workplace – a good practice report» [Προαγωγή της ψυχικής υγείας στον χώρο εργασίας – έκθεση σχετικά με τις ορθές πρακτικές],

– έχοντας υπόψη το πλαίσιο δράσης της ΕΕ για την ψυχική υγεία και ευεξία, το οποίο δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή το 2016,

– έχοντας υπόψη την έκθεση του ΟΟΣΑ και της Επιτροπής, του 2022, με τίτλο «Health at a Glance: Europe 2022: State of Health in the EU Cycle» [Η υγεία με μια ματιά: Ευρώπη 2022: η κατάσταση της υγείας στον κύκλο της ΕΕ],

– έχοντας υπόψη τον κατάλογο επαγγελματικών ασθενειών της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), όπως αναθεωρήθηκε το 2010,

– έχοντας υπόψη το ενημερωτικό σημείωμα πολιτικής του ΠΟΥ και της ΔΟΕ, του 2022, σχετικά με την ψυχική υγεία στην εργασία,

– έχοντας υπόψη τη σύσταση (ΕΕ) 2022/2337 της Επιτροπής, της 28ης Νοεμβρίου 2022, σχετικά με τον ευρωπαϊκό κατάλογο των επαγγελματικών ασθενειών[1],

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 30ής Νοεμβρίου 2022, με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για την παγκόσμια υγεία: Καλύτερη υγεία για όλους σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο» (COM(2022)0675),

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 24ης Μαρτίου 2021, με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού» (COM(2021)0142),

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 11ης Μαΐου 2022, με τίτλο «Μια ψηφιακή δεκαετία για τα παιδιά και τις νέες/τους νέους: η νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για ένα καλύτερο διαδίκτυο για τα παιδιά (BIK+)» (COM(2022)0212),

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 30ής Σεπτεμβρίου 2020, σχετικά με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025 (COM(2020)0625),

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 3ης Μαρτίου 2021, με τίτλο «Ένωση ισότητας: στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030» (COM(2021)0101),

– έχοντας υπόψη τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών, του 2006, για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία,

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 12ης Νοεμβρίου 2020, με τίτλο «Ένωση ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ 2020-2025» (COM(2020)0698),

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 18ης Σεπτεμβρίου 2020, με τίτλο «Μια Ένωση ισότητας: σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού 2020-2025» (COM(2020)0565),

– έχοντας υπόψη το άρθρο 54 του Κανονισμού του,

– έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων (A9-0367/2023),

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ΠΟΥ ορίζει την ψυχική υγεία ως κατάσταση ψυχικής ευεξίας χάρη στην οποία οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν τις εντάσεις της ζωής, αξιοποιούν τις ικανότητές τους, μαθαίνουν καλά και εργάζονται καλά, και συνεισφέρουν στην κοινότητά τους· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ψυχικές παθήσεις περιλαμβάνουν τόσο ψυχικές παθήσεις όσο και ψυχοκοινωνικές

[1] ΕΕ L 309 της 30.11.2022, σ. 12.

αναπηρίες, καθώς και άλλες ψυχικές καταστάσεις που συνδέονται με σημαντική δυσφορία, έκπτωση της λειτουργικότητας ή κίνδυνο αυτοτραυματισμού·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ψυχική υγεία είναι οικουμενικό ανθρώπινο δικαίωμα και ότι η προαγωγή της αποτελεί βασική προϋπόθεση για την καλή προσωπική, κοινοτική και κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ψυχική υγεία είναι αναπόσπαστο μέρος της υγείας, διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο στην ευημερία των ατόμων και των κοινωνιών, και αποτελεί προϋπόθεση για μια λειτουργική κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ψυχική υγεία θα πρέπει, επομένως, να θεωρείται ισότιμη με τη σωματική υγεία· λαμβάνοντας υπόψη ότι, λόγω της διασύνδεσης της ψυχικής και της σωματικής υγείας, τα άτομα με ψυχικές παθήσεις αντιμετωπίζουν σημαντικά υψηλότερο κίνδυνο πρόωρης θνησιμότητας, μεταξύ άλλων από μη αντιμετωπισθείσες σωματικές παθήσεις·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις του ΠΟΥ, περισσότερα από 150 εκατομμύρια άτομα[1] στην Ευρώπη ζουν με ψυχική πάθηση, πρέπει να θεωρείται δεδομένο ένα ορισμένο επίπεδο ελλιπούς διάγνωσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ψυχικές παθήσεις αποτελούν την κύρια αιτία ετών ζωής με αναπηρία και την πέμπτη κύρια αιτία ετών ζωής με προσαρμογή στην αναπηρία για το σύνολο των μη μεταδοτικών νόσων (ΜΜΝ) στην ΕΕ, κατατάσσονται δε στη δεύτερη θέση μεταξύ των συνηθέστερων ΜΜΝ· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με έρευνες, ο επιπολασμός των ψυχικών παθήσεων είναι σημαντικά υψηλότερος στις γυναίκες· λαμβάνοντας υπόψη ότι περίπου το 4 %[2] όλων των θανάτων στην ΕΕ προκαλούνται από ψυχικές και συμπεριφορικές διαταραχές·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ψυχική υγεία και ευεξία του πληθυσμού είναι κρίσιμος παράγοντας για το άτομο· λαμβάνοντας υπόψη ότι η κακή ψυχική υγεία μπορεί να οδηγήσει στην απώλεια της παραγωγικότητας ατόμων και επιχειρήσεων και τη μειωμένη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό, καθώς και να επιβαρύνει οικονομικά άτομα, οικογένειες και κοινότητες, μπορεί δε να έχει τεράστιες οικονομικές συνέπειες, που ανέρχονται σε περισσότερο από το 4 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ (600 δισεκατομμύρια EUR) ετησίως[3]· λαμβάνοντας υπόψη ότι άλλες έμμεσες δαπάνες συχνά υπερτερούν του άμεσου κόστους, όπως οι δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης, και ότι ολοένα και περισσότερα στοιχεία καταδεικνύουν πως η

---

1 WHO, The Pan-European Mental Health Coalition, 2023.

2 Eurostat: Statistics Explained, Mental health and related issues statistics, Σεπτέμβριος 2023.

3 ΟΟΣΑ και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Health at a Glance: Europe 2018: State of Health in the EU Cycle, 2018.

προαγωγή της καλής ψυχικής υγείας και η πρόληψη των ψυχικών παθήσεων μπορούν να είναι οικονομικά αποδοτικές·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τον ΠΟΥ, οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, όπως η απασχόληση, η κοινωνική στήριξη, το μορφωτικό επίπεδο και το φυσικό περιβάλλον, συγκαταλέγονται στους σημαντικότερους παράγοντες που επηρεάζουν την κατάσταση της ψυχικής υγείας ενός ατόμου·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διαρθρωτικές οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες έχουν διαφορετικό αντίκτυπο ανάλογα με την πληθυσμιακή ομάδα· λαμβάνοντας υπόψη ότι όλες οι δημόσιες πολιτικές για την ψυχική υγεία πρέπει να είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες ως προς τους οικονομικά ευάλωτους πληθυσμούς, ώστε να εξασφαλίζεται ίση προστασία για όλους τους πολίτες·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η φτώχεια, η κοινωνική ανισότητα και οι διακρίσεις θέτουν τα άτομα σε ευάλωτη θέση και ενδέχεται να δημιουργήσουν μια νοοτροπία έλλειψης, οδηγώντας σε έντονο αίσθημα άγχους, επιδεινώνοντας τον κύκλο της φτώχειας και αυξάνοντας τον κίνδυνο ψυχικών παθήσεων·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εστίαση στην πρόληψη και την αντιμετώπιση των καθοριστικών αυτών παραγόντων της ψυχικής υγείας μπορεί να συνεισφέρει στη μετατόπιση της έμφασης πέραν των καθυστερημένων και δαπανηρών παρεμβάσεων και να συμβάλει στη βελτίωση της ψυχικής υγείας και ευεξίας·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αντιμετώπιση των ψυχικών παθήσεων απαιτεί μια προσέγγιση για την ενσωμάτωση της διάστασης της ψυχικής υγείας σε όλες τις πολιτικές (ΨΥΟΠ) με στόχο την πλήρη κατανόηση των διαφόρων καθοριστικών παραγόντων της ψυχικής υγείας από διατομεακή σκοπιά, προκειμένου να προλαμβάνονται και να μετριάζονται οι επιπτώσεις στα άτομα, τις κοινότητες και τις κοινωνίες·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η επιδημιολογική επιτήρηση είναι η συστηματική και συνεχής συλλογή, ανάλυση, ερμηνεία και διάδοση δεδομένων και πληροφοριών για την υγεία που σχετίζονται με την εμφάνιση, την κατανομή και τους καθοριστικούς παράγοντες των νόσων ή παθήσεων στον πληθυσμό· λαμβάνοντας υπόψη ότι πρωταρχικός σκοπός της επιτήρησης είναι η παρακολούθηση της κατάστασης της υγείας ενός πληθυσμού, ο εντοπισμός εξάρσεων ή ασυνήθιστων τάσεων των νόσων, η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων στον τομέα της δημόσιας υγείας και η διαμόρφωση των αποφάσεων που λαμβάνονται στον τομέα της δημόσιας υγείας·

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τελευταία έτη αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο η επείγουσα ανάγκη για καλύτερη και ευρύτερη ενημέρωση του κοινού και κατανόηση της ψυχικής υγείας και για τη

λήψη αποτελεσματικών μέτρων με σκοπό την πρόληψη και αντιμετώπιση των προβλημάτων ψυχικής υγείας, αλλά οι στοιχειώδεις γνώσεις σε θέματα ψυχικής υγείας παραμένουν σε πολύ χαμηλό επίπεδο σε σύγκριση με τις στοιχειώδεις γνώσεις σε θέματα σωματικής υγείας, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την τάση για αναζήτηση βοήθειας·

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το κοινοτικό μοντέλο[1,2] έχει ως επίκεντρο τον ασθενή, με βασικό στοιχείο τον ρόλο των ασθενών και των οικογενειών τους στη συζήτηση και τον σχεδιασμό του δικτύου υγειονομικής περίθαλψης· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το πρότυπο της κοινοτικής περίθαλψης, δίνεται προτεραιότητα στην ενδυνάμωση των ασθενών ώστε να καταστούν ενεργοί παράγοντες λήψης αποφάσεων σχετικά με τη δική τους ψυχική υγεία, από την πρόληψη έως τη θεραπευτική αγωγή· λαμβάνοντας υπόψη ότι η αξιοποίηση της εμπειρίας και των γνώσεων των χρηστών και του περιβάλλοντός τους είναι απαραίτητη για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των υπηρεσιών υγείας·

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κοινωνική συνταγογράφηση είναι μια ολιστική προσέγγιση της υγειονομικής περίθαλψης, η οποία προωθεί περαιτέρω την ολοκληρωμένη περίθαλψη σε επίπεδο κοινότητας και διευκολύνει την αποϊατρικοποίηση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η κοινωνική συνταγογράφηση μπορεί να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων υπηρεσιών, την παροχή στήριξης σε ζητήματα ψυχικής υγείας και κοινωνικής ένταξης και την παροχή συμβουλών όσον αφορά οικονομικά και στεγαστικά θέματα, καθώς και δραστηριότητες που προωθούν τη σωματική άσκηση και τη δημιουργική αυτοέκφραση·

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι σε πολλά κράτη μέλη υπάρχουν φραγμοί όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας, η στήριξη δε είναι ανεπαρκής ή σπάνια, οδηγώντας σε πρόσθετα τέλη, μεγάλους χρόνους αναμονής, ελλείψεις επαγγελματιών ψυχικής υγείας, στιγματισμό και δημιουργία περαιτέρω κοινωνικοοικονομικών διακρίσεων και ανισοτήτων·

ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι άμεσες δαπάνες για υπηρεσίες υγείας συνιστούν οικονομικό φραγμό για τα άτομα με προβλήματα υγείας, και ότι η καθολική κάλυψη υγείας μετριάζει τους οικονομικούς περιορισμούς για την πρόληψη, τη διάγνωση, την υποστήριξη και την αποκατάσταση·

ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εξόχως απόκεντρες περιοχές είναι ιδιαίτερα ευάλωτες, δεδομένης της δυσκολίας πρόσβασης σε

---

1 WHO, Guidance and technical packages on community mental health services, 2021.

2 Royal College of Psychiatrists College Centre for Quality Improvement, CCQI Improvement Standards for Community Mental Health Services, fourth edition, Μάρτιος 2022.

εξαιρετικά διαφοροποιημένες υπηρεσίες υγείας, η κατάσταση δε αναμένεται να επιδεινωθεί τα προσεχή έτη λόγω των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, καθώς οι περιοχές αυτές θα αντιμετωπίσουν μειωμένες βραχυπρόθεσμες ενισχύσεις και διαταραχή του εφοδιασμού (με παράγοντες όπως η μεταβολή της παράκτιας γεωγραφίας και η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, η λειψυδρία, τα ακραία καιρικά φαινόμενα, οι περίοδοι υψηλότερης θερμοκρασίας, οι ξηρασίες, οι καταστροφικές πυρκαγιές και οι μεταβληθείσες τάσεις βροχόπτωσης)·

ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πανδημία της COVID-19 προκάλεσε και επιδείνωσε τις ψυχικές παθήσεις, όπως το άγχος και η κατάθλιψη· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο απόηχος της πανδημίας της COVID-19 επιδεινώνεται περαιτέρω από το τρέχον πλαίσιο του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, την κοινωνικοοικονομική κρίση και την κρίση του κλίματος, της φύσης και της ρύπανσης·

ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εργασιακή ανασφάλεια, η προσωρινή απασχόληση και οι ανεπαρκείς συνθήκες εργασίας συνδέονται με την κακή ψυχική υγεία και την ανεργία, όπως και οι συχνές απουσίες και ο παρουσιασμός[1], ο EU-OSHA δε αναφέρει ότι το 45 % των εργαζομένων θεωρούν ότι εκτίθενται συχνά, στον χώρο εργασίας τους, σε άγχος και άλλους παράγοντες κινδύνου που μπορούν να επηρεάσουν δυσμενώς την ψυχική ευεξία·

Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο EU-OSHA επισημαίνει πως, για την καλή ψυχική υγεία, είναι σημαντικός ο τρόπος με τον οποίον οργανώνεται η εργασία και λειτουργούν οι διαπροσωπικές σχέσεις στο εργασιακό περιβάλλον, αναφέροντας τον αρνητικό αντίκτυπο παραγόντων όπως το εργασιακό άγχος, η επαγγελματική εξουθένωση, η βία, ο εκφοβισμός και η σεξουαλική παρενόχληση στον χώρο εργασίας, η κόπωση, ο ψυχολογικός φόρτος και οι συναισθηματικές απαιτήσεις·

ΚΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ψυχικές παθήσεις συνδέονται με παράγοντες κινδύνου στον χώρο εργασίας και περιλαμβάνονται στον κατάλογο επαγγελματικών ασθενειών της ΔΟΕ·

ΚΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα άτομα με ψυχικές παθήσεις είναι συχνά λιγότερο πιθανό να απασχολούνται, και ότι οι ψυχικές παθήσεις στην προσχολική ηλικία και την εφηβεία αυξάνουν τον κίνδυνο χαμηλών ακαδημαϊκών επιδόσεων και προοπτικών απασχόλησης σε μεταγενέστερο στάδιο της ζωής τους·

ΚΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ψηφιοποίηση διαδραματίζει ολοένα και σημαντικότερο ρόλο στη σύγχρονη κοινωνία, τόσο στην προσωπική όσο και στην επαγγελματική ζωή, μπορεί δε να αξιοποιηθεί για να προωθηθεί η κλιμάκωση της στήριξης της ψυχικής υγείας και των

---

[1] Randstad Canada, Getting more work done: How absenteeism and presenteeism affect productivity, 30 Μαΐου 2023.

τεκμηριωμένων παρεμβάσεων, αλλά μπορεί και να επηρεάσει αρνητικά την ψυχική υγεία ενός ατόμου·

ΚΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να έχουν σημαντικά οφέλη όσον αφορά τη σύνδεση απομακρυσμένων περιοχών και την παροχή μέσων ψυχολογικής υποστήριξης που είναι προσβάσιμα και οικονομικά προσιτά, ταυτόχρονα όμως η πανταχού παρουσία έξυπνων τηλεφώνων και ψηφιακών τεχνολογιών, όπως οι κινητές εφαρμογές και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αποτελεί κίνδυνο για ψυχικές παθήσεις και κοινωνική απομόνωση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η χρήση των ψηφιακών αυτών τεχνολογιών, ειδικότερα σε υπερβολικό βαθμό, επηρεάζει αρνητικά την ψυχική υγεία των παιδιών και εφήβων· λαμβάνοντας υπόψη ότι η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των ψηφιακών δικτύων και η έκθεση σε κυβερνοεκφοβισμό, πορνογραφία, σεξουαλικοποιημένες και βίαιες εικόνες και παιχνίδια, ανώνυμο τρολάρισμα, περιεχόμενο που προωθεί διατροφικούς περιορισμούς και ανέφικτα/ανθυγιεινά πρότυπα ομορφιάς μπορούν να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην ψυχική υγεία, ειδικότερα σε παιδιά, εφήβους και νέους[1,2]· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα θύματα του κυβερνοεκφοβισμού διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο κατάθλιψης και αυτοκτονικού ιδεασμού·

ΚΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι εννέα εκατομμύρια έφηβοι (ηλικίας 10 έως 19 ετών) στην Ευρώπη ζουν με ψυχικές παθήσεις, άγχος και κατάθλιψη, συνιστώντας πάνω από το ήμισυ του συνόλου των περιπτώσεων· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με μελέτες, το 34,6 % όλων των ψυχικών παθήσεων ξεκινά από την ηλικία των 14 ετών και το 62,5 % από την ηλικία των 25 ετών· λαμβάνοντας υπόψη ότι το 19 % των αγοριών ηλικίας 15 έως 19 ετών στην Ευρώπη πάσχουν από ψυχικές διαταραχές, όπως και το 16 % των κοριτσιών της ίδιας ηλικίας, ενώ το 70 % των παιδιών και εφήβων με ψυχικές παθήσεις δεν υπόκεινται σε κατάλληλες παρεμβάσεις σε επαρκώς μικρή ηλικία[3]·

ΚΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο θάνατος από αυτοκτονία ή εκ προθέσεως αυτοτραυματισμό είναι η δεύτερη κύρια αιτία θανάτου στους εφήβους (ηλικίας 15-19 ετών)[4] στη Δυτική Ευρώπη, ιδίως στα

---

1 Smahel, D. et al, EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries, EU Kids Online, 2020.

2 Κοινό Κέντρο Ερευνών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή), How children (10-18) experienced online risks during the Covid-19 lockdown – Spring 2020, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2021.

3 ΟΟΣΑ και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Health at a Glance: Europe 2022: State of Health in the EU Cycle, OECD Publishing, Παρίσι, 2022.

4 UNICEF, The State of the World's Children 2021 – On My Mind: Promoting, protecting and caring for children’s mental health, UNICEF, Νέα Υόρκη, Οκτώβριος 2021.

αγόρια, διαπιστώνεται δε ότι βρίσκεται σε σημαντικά υψηλότερα επίπεδα από ό,τι στους ενήλικες·

ΚΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με μελέτες, μεγάλο ποσοστό μαθητών παρουσιάζει ενδείξεις ψυχικών παθήσεων, πέραν των μειωμένων κοινωνικών δεξιοτήτων και συναισθηματικών ικανοτήτων[1]·

ΚΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα παιδιά, οι έφηβοι και οι νεαροί ενήλικες εκτίθενται ολοένα και περισσότερο σε πιέσεις και υψηλές προσδοκίες από την κοινωνία και επηρεάζονται από το άγχος που απορρέει από παγκόσμιες απειλές, όπως η πανδημία της COVID-19, η κλιματική κατάρρευση, οι συγκρούσεις, η αβεβαιότητα και άλλοι παράγοντες·

ΚΘ. λαμβάνοντας υπόψη τη στενή σχέση ανάμεσα στην κακή ψυχική υγεία και τον εκφοβισμό, που έχει επιβλαβείς πρόσθετες συνέπειες, οδηγώντας σε μεγαλύτερο στρες, άγχος και άλλα αρνητικά συμπτώματα ψυχικής υγείας σε παιδιά, εφήβους και νέους, καθώς και επιζήμιες συνέπειες κατά την ενήλικη ζωή·

Λ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα χαμηλά επίπεδα κοινωνικών και οικογενειακών αλληλεπιδράσεων στην παιδική ηλικία οδηγούν σε χειρότερη ψυχιατρική έκβαση της ψυχικής υγείας στους νεαρούς ενήλικες, που συνεχίζεται καθ’ όλη την ενήλικη ζωή·

ΛΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στην ΕΕ, η ετήσια αξία της απώλειας ψυχικής υγείας σε παιδιά και νέους εκτιμάται σε 50 δισεκατομμύρια EUR[2]·

ΛΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ψυχολόγοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση φροντίζοντας τη γενική ψυχική υγεία του σχολείου ή του ιδρύματος, προωθώντας την αποτελεσματική αγωγή σε θέματα υγείας, βελτιώνοντας τα μαθησιακά αποτελέσματα, προστατεύοντας τα παιδιά, αποτρέποντας την εγκατάλειψη των σπουδών και την κακή πειθαρχία, αντιμετωπίζοντας τις συγκρούσεις μεταξύ συνομηλίκων, μεταξύ μαθητών και των εκπαιδευτικών τους και μεταξύ άλλων μελών του προσωπικού, προωθώντας δεξιότητες σε ποικίλους κλάδους, ενσωματώνοντας και βελτιώνοντας τα μαθησιακά αποτελέσματα των σπουδαστών με ειδικές ανάγκες και των σπουδαστών από εθνοτικές μειονότητες, προάγοντας την ισότητα των φύλων, καλλιεργώντας τη στενότερη

---

1 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Πολιτισμού, Νεολαίας και Αθλητισμού, A systemic, whole-school approach to mental health and well-being in schools in the EU, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2021.

2 UNICEF, The State of the World's Children 2021 – On My Mind: Promoting, protecting and caring for children’s mental health, UNICEF, Νέα Υόρκη, Οκτώβριος 2021.

σχέση των κηδεμόνων με το σχολείο, βελτιώνοντας την ψυχική υγεία των εκπαιδευτικών και παρέχοντας κατάρτιση τόσο στο διδακτικό όσο και στο μη διδακτικό προσωπικό·

ΛΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων στην ΕΕ ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 13 %[1], έχοντας μεγαλύτερο αρνητικό αντίκτυπο στις γυναίκες από ό,τι στους άνδρες, και ειδικότερα στα μονογονεϊκά νοικοκυριά·

ΛΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διατροφικές διαταραχές έχουν υψηλότερη θνησιμότητα σε σχέση με όλες τις άλλες ψυχικές παθήσεις, κυρίως δε επηρεάζουν κορίτσια και νεότερες γυναίκες, όχι μόνο θίγοντας τη σωματική τους υγεία, αλλά και οδηγώντας, μεταξύ άλλων, σε χαμηλότερη αυτοεκτίμηση, γενικευμένη αγχώδη διαταραχή, κοινωνική αγχώδη διαταραχή, κατάθλιψη, εκ προθέσεως αυτοτραυματισμό και αυτοκτονία·

ΛΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι έγκυες, οι λεχώνες και οι γυναίκες με τραυματικό βίωμα είναι πιο ευάλωτες στον ψυχολογικό αντίκτυπο των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών κρίσεων[2,3]· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι οικιακές εργασίες και η φροντίδα των παιδιών επηρεάζουν σημαντικά την ψυχική υγεία των γυναικών, όπως καταδεικνύει ο δείκτης ψυχικής υγείας που δημοσιεύθηκε από την πρωτοβουλία «Headway 2023», σύμφωνα με τον οποίον 44 % των γυναικών με παιδιά ηλικίας κάτω των 12 ετών δυσκολεύονται να εκτελέσουν οικιακά καθήκοντα, σε σύγκριση με μόλις 20 % των ανδρών·

ΛΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τον ΠΟΥ, η βία κατά των γυναικών έχει καταστεί πρόβλημα δημόσιας υγείας επιδημικών διαστάσεων καθώς, για παράδειγμα, μία στις τρεις γυναίκες στην ΕΕ έχει υποστεί σωματική και/ή σεξουαλική βία, με αποτέλεσμα την επιδείνωση της κατάστασης της ψυχικής υγείας και την αύξηση του άγχους και των ψυχικών παθήσεων·

ΛΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εθνικές υπηρεσίες υγείας διαφόρων κρατών μελών μπορούν και πρέπει να καταβάλουν περισσότερες προσπάθειες για τη στήριξη των γυναικών που υφίστανται σωματική βία ή σεξουαλική κακοποίηση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η εμπορία

---

1 Σύμφωνα με το θεματολογικό δελτίο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του 2022, σχετικά με το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων.

2 WHO Mental Health Gap Action Programme, mhGAP Intervention Guide for mental, neurological and substance use disorders in non-specialized health settings – version 2.0, World Hleath Organization, Γενεύη, 2016.

3 The European House – Ambrosetti in collaboration with Angelini Pharma, Headway 2023 – Mental Health Index, Βρυξέλλες, Οκτώβριος 2021.

ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση στην ΕΕ είναι ένα έμφυλο φαινόμενο με αντίκτυπο κυρίως στις γυναίκες[1]·

ΛΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το μίσος, οι διακρίσεις και η βία κατά της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ+, ειδικότερα κατά των εφήβων, αυξάνονται και συνεπώς οδηγούν σε σοβαρές ψυχικές παθήσεις, ιδίως στους εφήβους, και σε αμετάκλητα αποτελέσματα, όπως η ανθρωποκτονία, ο θάνατος από εκ προθέσεως αυτοτραυματισμό ή η αυτοκτονία, με αποτέλεσμα τη συλλογική ταλαιπωρία των μειονοτήτων στην κοινότητα·

ΛΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+ διατρέχει μεγαλύτερο κίνδυνο ανάπτυξης συμπτωμάτων και συμπεριφορών που σχετίζονται με διατροφική διαταραχή[2]·

Μ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αποκαλούμενες «θεραπείες» μεταστροφής του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου ή της έκφρασης φύλου ενός ατόμου είναι ψευδοεπιστημονικές παρεμβάσεις και συμβάλλουν στον στιγματισμό και την κακή ψυχική υγεία εντός της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ+[3]·

ΜΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η μοναξιά και η κοινωνική απομόνωση σε ενήλικες μεγαλύτερης ηλικίας συνδέονται με την άνοια και τη δυσμενή έκβαση της σωματικής και ψυχικής υγείας, συμπεριλαμβανομένων των διαταραχών που σχετίζονται με τη χρήση ουσιών, της αυτοκτονικότητας, των κακών συνηθειών στον τρόπο ζωής, της μείζονος κατάθλιψης και του άγχους·

ΜΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μετανάστες, οι αιτούντες άσυλο και οι πρόσφυγες βρίσκονται αντιμέτωποι με δυσμενείς καταστάσεις που συμβάλλουν σε ψυχολογικά τραύματα και άλλες ψυχικές παθήσεις·

ΜΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τόσο οι νόμιμες όσο και οι παράνομες ουσίες —όπως η καφεΐνη, η κάνναβη, το αλκοόλ, τα παραισθησιογόνα, τα εισπνεόμενα, τα οπιοειδή, τα ηρεμιστικά, τα υπνωτικά και τα αγχολυτικά, τα διεγερτικά, η νικοτίνη, ο καπνός[4] και άλλες ουσίες— και συμπεριφορές —τα τυχερά παιχνίδια, η υπερφαγία, ο εθισμός στην τηλεόραση και το διαδίκτυο, μεταξύ

---

1 UNICEF, The State of the World's Children 2021 – On My Mind: Promoting, protecting and caring for children’s mental health, UNICEF, Νέα Υόρκη, Οκτώβριος 2021.

2 O’Flynn, J. et al, ‘Toward inclusivity: A systematic review of the conceptualization of sexual minority status and associated eating disorder outcomes across two decades’, International Journal of Eating Disorders, Volume 56, Issue 2, Φεβρουάριος 2023, σ. 350-365.

3 Harrell, B., Conversion Therapy Bans, Suicidality, and Mental Health, Οκτώβριος 2022.

4 American Psychiatric Association, Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.), 2013.

άλλων[1]— μπορούν να οδηγήσουν σε συμπεριφορικούς εθισμούς ή σε διαταραχές που σχετίζονται με τη χρήση ουσιών, που συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με άλλες ψυχικές παθήσεις·

ΜΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένα άτομα από ευάλωτες ομάδες είναι πιθανό να λάβουν φροντίδα σε ιδρύματα όπου μπορούν να απομονώνονται από την ευρύτερη κοινότητα και/ή να υποχρεώνονται να ζουν όλα μαζί, ενδέχεται δε να μην έχουν επαρκή έλεγχο της ζωής τους και των αποφάσεων που τα αφορούν, ενώ οι απαιτήσεις του ιδρύματος καθ' εαυτό μπορούν να υπερισχύουν των ατομικών αναγκών των εγκλείστων·

ΜΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαϊδρυματοποίηση (transinstitutionalisation) είναι ένα φαινόμενο που χαρακτηρίζεται από τη μεταφορά ασθενών από ένα ίδρυμα σε άλλο μετά το κλείσιμο ψυχιατρικών ιδρυμάτων[2]·

ΜΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι τρόφιμοι σε φυλακές και οι κρατούμενοι σε δημόσιες αρχές εν γένει επηρεάζονται από τον εγκλεισμό και την απομόνωση, περισσότεροι δε από το ένα τρίτο των φυλακισμένων πάσχουν από διαφόρων ειδών ψυχικές παθήσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι μία στις πέντε φυλακές στην Ευρώπη είναι υπερπλήρης·

ΜΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αυτοκτονία είναι η έκτη κύρια αιτία θανάτου στο σύνολο του πληθυσμού στην ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο[3] και η τέταρτη κύρια αιτία θανάτου των νέων· λαμβάνοντας υπόψη ότι η θνησιμότητα από αυτοκτονία αποτελεί δείκτη στο ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης του ΠΟΥ για την ψυχική υγεία 2013-2030, και ότι ο στόχος 3.4 των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι να μειωθεί κατά ένα τρίτο, έως το 2030, η πρόωρη θνησιμότητα από ΜΜΝ μέσω της πρόληψης και θεραπευτικής αντιμετώπισής τους και να προαχθεί η ψυχική υγεία και ευεξία· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τυποποιημένα ανά ηλικία ποσοστά αυτοκτονίας στην ευρωπαϊκή περιφέρεια έχουν μειωθεί με την πάροδο των ετών, αλλά στην Ευρώπη εξακολουθεί να σημειώνεται το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό παγκοσμίως[4], με υψηλότερο επιπολασμό στους άνδρες· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες του ΠΟΥ, ο κοινωνικός στιγματισμός, το γεγονός ότι είναι ταμπού να συζητείται ανοικτά η αυτοκτονία, και η ανεπαρκής διαθεσιμότητα δεδομένων έχουν ως αποτέλεσμα να είναι

---

1 American Psychiatric Association, Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.), 2013.

2 Σύμφωνα με το Oxford Dictionary of Sociology.

3 The European House – Ambrosetti in collaboration with Angelini Pharma, Headway 2023 – Mental Health Index, Βρυξέλλες, Οκτώβριος 2021.

4 WHO, Suicide worldwide in 2019: global health estimates, World Health Organization, Γενεύη, 2021.

κακής ποιότητας τα διαθέσιμα δεδομένα τόσο για τις αυτοκτονίες όσο και για τις απόπειρες αυτοκτονίας·

ΜΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μεταδοτικές νόσοι, όπως ο HIV, η ιογενής ηπατίτιδα, οι σεξουαλικώς μεταδιδόμενες λοιμώξεις κ.λπ., αποτελούν συχνά αιτία στιγματισμού και βλάβης της ψυχικής υγείας των ατόμων·

ΜΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ΜΜΝ μπορούν να έχουν βαθύ αντίκτυπο στην ψυχική υγεία και ευεξία, και ότι τα προβλήματα όσον αφορά τη διαχείριση των ΜΜΝ συχνά συμβάλλουν στο στρες, την κατάθλιψη, το άγχος και την αυτοκτονική συμπεριφορά, είναι δε πιο εμφανείς στον παιδικό και νεανικό πληθυσμό, ιδίως στα άτομα με χρόνιο πόνο[1]·

Ν. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα άτομα με σπάνιες νόσους είναι πιθανότερο να αναπτύξουν συμπτώματα ψυχικής πάθησης (όπως κακή διάθεση, άγχος ή συναισθηματική εξάντληση, που ενίοτε οδηγούν σε αυτοκτονικές σκέψεις ή προθέσεις) από ό,τι ο γενικός πληθυσμός·

ΝΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ΜΜΝ μπορούν να συνυπάρχουν με συναφείς χρόνιες σωματικές παθήσεις και να επηρεάζουν σημαντικά την ψυχική υγεία των ανθρώπων·

ΝΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα άτομα με αναπηρία βρίσκονται αντιμέτωπα με πολλαπλά εμπόδια στην καθημερινή ζωή, συμπεριλαμβανομένων του στιγματισμού, της απομόνωσης, των διακρίσεων, των συχνών απουσιών, της έλλειψης προσβασιμότητας, της εγκατάλειψης και της έλλειψης κοινωνικής στήριξης, που οδηγούν σε υψηλό ψυχικό στρες, άγχος, κατάθλιψη, θάνατο από εκ προθέσεως αυτοτραυματισμό ή αυτοκτονία·

ΝΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ψυχικές παθήσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αύξηση της ευπάθειας σε ΜΜΝ[2]· λαμβάνοντας υπόψη ότι η αλληλεπίδραση αυτή έχει κυκλικό χαρακτήρα και μπορεί ακολούθως να αυξήσει τον κίνδυνο ΜΜΝ·

Αντιμετώπιση των καθοριστικών παραγόντων της ψυχικής υγείας

Πρόληψη των ψυχικών παθήσεων και προώθηση της ψυχικής υγείας για όλους, ιδίως στις ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας

---

1 Miró, J. et al, 'Chronic pain and high impact chronic pain in children and adolescents: a cross-sectional study', Journal of Pain, Volume 24, Issue 5, Μάιος 2023, σ. 812-823.

2 Pryor, L. et al., Mental health and global strategies to reduce NCDs and premature mortality, 2017.

1. επισημαίνει ότι όλοι μπορούν να βρεθούν αντιμέτωποι με διαφορετικούς στρεσογόνους παράγοντες και παράγοντες κινδύνου σε διαφορετικά στάδια της ζωής τους, γεγονός που μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο για σοβαρότερες, ή ακόμη και χρόνιες, ψυχικές παθήσεις· τονίζει ότι κάθε άτομο μπορεί, σε οποιοδήποτε στάδιο της ζωής του, να καταστεί πιο ευαίσθητο σε προβλήματα ψυχικής υγείας και, επομένως, να βρεθεί σε ευάλωτη κατάσταση· επισημαίνει ακόμη ότι ένα άτομο μπορεί να ανήκει ταυτόχρονα σε πολλές ευάλωτες ομάδες, γεγονός που τονίζει τη σημασία μιας διατομεακής προσέγγισης·

2. υπογραμμίζει ότι η ψυχική υγεία και ευεξία διαμορφώνεται από έναν συνδυασμό κοινωνικοοικονομικών, περιβαλλοντικών, βιολογικών και γενετικών παραγόντων· επισημαίνει ακόμη τις αρνητικές επιδράσεις που έχουν στην εμφάνιση ψυχικών παθήσεων τα αρνητικά βιώματα κατά την παιδική ηλικία[1]·

3. τονίζει ότι η αντιμετώπιση των ψυχικών παθήσεων απαιτεί βαθιά κατανόηση των διαφόρων καθοριστικών παραγόντων της ψυχικής υγείας, και ότι απαιτείται μια διατομεακή προσέγγιση για την πρόληψη και τον μετριασμό του αντικτύπου στα άτομα, τις κοινότητες και τις κοινωνίες χάρη σε μια προσέγγιση για την ενσωμάτωση της διάστασης της ψυχικής υγείας σε όλες τις πολιτικές (ΨΥΟΠ)[2] και την καινοτόμο συνεργασία μεταξύ του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης και άλλων σχετικών τομέων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών υπηρεσιών, της στέγασης, της απασχόλησης και της εκπαίδευσης[3]· πιστεύει ότι η προσέγγιση ΨΥΟΠ θα πρέπει να εφαρμόζεται σε κάθε επίπεδο και τομέα πολιτικής·

---

1 Kessler, R.C. et al, 'Childhood adversities and adult psychopathology in the WHO World Mental Health Surveys', British Journal of Psychiatry, Volume 197, Issue 5, Νοέμβριος 2010, σ. 378-385.

2 «Στο πλαίσιο της προσέγγισης [ΨΥΟΠ], λαμβάνονται μέτρα για την αντιμετώπιση της ψυχικής υγείας εντός και εκτός του τομέα της υγείας, με ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση και την πρόληψη. Οι πολιτικές σε διάφορους τομείς (όπως η εκπαίδευση, η προστασία των παιδιών, η απασχόληση, το εισόδημα, η στέγαση, ο πολιτισμός, το περιβάλλον, η κοινωνική προστασία και πολλοί άλλοι) μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο στην ψυχική υγεία, ενισχύοντας τους προστατευτικούς παράγοντες και μετριάζοντας τους παράγοντες κινδύνου για προβλήματα ψυχικής υγείας.». Δήλωση του θεματικού δικτύου της πλατφόρμας για την πολιτική υγείας της ΕΕ, της 19ης Απριλίου 2023, σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης της ψυχικής υγείας σε όλες τις πολιτικές, A mental health in all policies approach as key component of any comprehensive initiative on mental health.

3 Allen, J. et al., Social Determinants of Mental Health, 2014.

4. αναγνωρίζει τον βαθύ και διαρκή αντίκτυπο που είχε η πανδημία της COVID-19 στην ψυχική υγεία, καθώς επιδείνωσε υφιστάμενες παθήσεις και αύξησε τον επιπολασμό τους, είχε δε δυσανάλογο αντίκτυπο σε ορισμένες κοινωνικές ομάδες, όπως οι γυναίκες, τα άτομα με αναπηρία, τα παιδιά, οι έφηβοι και οι νεαροί ενήλικες, οι ηλικιωμένοι, τα ανοσοκατασταλμένα άτομα, οι φροντιστές τους και οι ομάδες ατόμων με περιορισμένες κοινωνικές επαφές·

5. υπογραμμίζει ότι οι σωρευτικές επιπτώσεις των διαδοχικών οικονομικών, κοινωνικών, υγειονομικών και περιβαλλοντικών κρίσεων, η υποβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης και η κατάσταση της οικονομίας εξακολουθούν να επηρεάζουν την κοινωνία· τονίζει επομένως την ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι κοινωνικές ανισότητες, η φτώχεια και οι διακρίσεις, καθώς και να διασφαλιστούν τα κοινωνικά και εργασιακά δικαιώματα, η πρόσβαση στον πολιτισμό και ένα υγιές περιβάλλον· υπογραμμίζει τον αντίκτυπο που έχουν οι περιβαλλοντικοί παράγοντες στην ψυχική υγεία, και τονίζει την ανάγκη να αντιμετωπίζονται οι περιβαλλοντικοί στρεσογόνοι παράγοντες, όπως η ρύπανση και η κλιματική αλλαγή, κατά την ανάπτυξη στρατηγικών για την ψυχική υγεία·

6. αναγνωρίζει τη σημασία των προστατευτικών παραγόντων ψυχικής υγείας και της ενεργού προαγωγής της ανθεκτικότητας και της καλής ψυχικής υγείας, μεταξύ άλλων με την προώθηση μιας λειτουργικής κοινωνίας, υγειονομικών και κοινωνικών υπηρεσιών, οικονομικά προσιτών υγιεινών τροφίμων και στέγασης, του επαρκούς εισοδήματος και της πρόσβασης σε ασφαλείς δημόσιους χώρους (όπως οι χώροι πρασίνου), του παιχνιδιού, και σωματικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων·

7. επισημαίνει ότι οι ψυχικές παθήσεις αποτελούν σημαντικό παράγοντα αυτοκτονίας, και ότι ο ΠΟΥ αναγνωρίζει την αυτοκτονία ως προτεραιότητα για τη δημόσια υγεία· τονίζει ότι η αυτοκτονία μπορεί να προληφθεί και ότι υπάρχουν αποτελεσματικές παρεμβάσεις·

8. αναγνωρίζει τις πολύπλοκες διασυνδέσεις μεταξύ σωματικής και ψυχικής υγείας, και παραδέχεται ότι ο στιγματισμός και οι διακρίσεις όσον αφορά την ψυχική υγεία εξακολουθούν να απαντούν ευρέως στην κοινωνία, γεγονός που οδηγεί σε παραμέληση της ψυχικής υγείας σε σύγκριση με τη σωματική υγεία, επηρεάζει δε την ποιότητα και προσβασιμότητα της ψυχιατρικής περίθαλψης και τη διάθεση κονδυλίων σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας· σημειώνει ότι οι ψυχικές παθήσεις αποτελούν την κύρια αιτία[1] για την απώλεια ετών

---

[1] Σύμφωνα με στοιχεία από τη μελέτη του Συνεργατικού Δικτύου για το Φορτίο Νόσων, του 2019, σχετικά με το παγκόσμιο φορτίο νόσων, οι ψυχικές παθήσεις αποτελούν την κύρια αιτία ετών ζωής με αναπηρία σε αμφότερα τα φύλα για τυποποιημένη ηλικία όταν

υγιούς ζωής λόγω αναπηρίας στην ΕΕ, και ότι τα άτομα που διαγιγνώσκονται με σοβαρές ψυχικές παθήσεις και συναφείς χρόνιες παθήσεις είναι πιθανότερο να πεθάνουν πρόωρα και να έχουν μειωμένη ποιότητα ζωής, κινητικότητα και κοινωνική συμμετοχή καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους· τονίζει ότι τα άτομα με σοβαρές ψυχικές παθήσεις βιώνουν υψηλότερο επιπολασμό σωματικών συννοσηροτήτων και πολυνοσηροτήτων, γεγονός που απαιτεί την παροχή ολοκληρωμένης και ολιστικής φροντίδας που να συνυπολογίζει τις ανάγκες τόσο της ψυχικής όσο και της σωματικής τους υγείας·

9. ενθαρρύνει μια προσέγγιση της ψυχικής υγείας καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, με υψηλότερες επενδύσεις σε υπηρεσίες για όλα τα στάδια της ζωής και σε φιλικά προς τους ηλικιωμένους περιβάλλοντα· σημειώνει ακόμη τη σημασία μιας στρατηγικής της ΕΕ για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων που έχουν στην ψυχική υγεία οι δημογραφικές μεταβολές του πληθυσμού· θεωρεί ότι, προκειμένου να μειωθούν η επίπτωση και οι ανισότητες όσον αφορά τον κίνδυνο εμφάνισης ψυχικών παθήσεων, είναι ζωτικής σημασίας να ληφθούν μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών της καθημερινής ζωής ήδη πριν από τη γέννηση και ακολούθως κατά την πρώιμη παιδική ηλικία, τη μέση παιδική ηλικία και την εφηβεία, κατά τη διαμόρφωση της οικογένειας και την επαγγελματική ζωή, και κατά την τρίτη ηλικία, με την εφαρμογή μιας προοπτικής κύκλου ζωής η οποία να αναγνωρίζει ότι οι επιδράσεις που δέχονται τα άτομα σε κάθε στάδιο της ζωής τους μπορούν να επηρεάσουν την ψυχική τους υγεία·

10. τονίζει τη σημασία που έχουν η βιοψυχοκοινωνική προσέγγιση της ψυχικής υγείας και οι κοινωνικές πολιτικές οι οποίες αντιμετωπίζουν τους παράγοντες κινδύνου κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, της φτώχειας, της αστεγίας, των διαταραχών που σχετίζονται με τη χρήση ουσιών, της ανεργίας και των οικονομικών προβλημάτων, των διακρίσεων, της επισφάλειας και των αρνητικών συνεπειών που έχει η απορρύθμιση της αγοράς εργασίας, προκειμένου να προλαμβάνονται οι ψυχικές παθήσεις και να αντιμετωπίζονται τα βαθύτερα αίτιά τους·

11. επισημαίνει ότι οι παρεμβάσεις θα πρέπει να αντιμετωπίζουν τις άμεσες και μελλοντικές ανάγκες στέγασης και απασχόλησης και να δημιουργούν ένα περιβάλλον που να ευνοεί τη συνολική ευεξία και την ψυχική ανθεκτικότητα·

12. καλεί ακόμη τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας για τους ευάλωτους πληθυσμούς και τις ομάδες με ορισμένες παθήσεις, καθώς χαρακτηρίζονται από

συνυπολογίζονται με διαταραχές που σχετίζονται με τη χρήση ουσιών.

ποικιλομορφία και ανομοιότητα· υπογραμμίζει την αυξημένη ευπάθεια που έχουν συγκεκριμένες ομάδες στις ψυχικές παθήσεις, ως αποτέλεσμα των ιδιαίτερων προκλήσεων με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπη κάθε ομάδα, καθώς μπορούν να επιδεινώσουν τις ψυχικές παθήσεις· προτρέπει τα κράτη μέλη να εξετάσουν τις ανάγκες των ευάλωτων πληθυσμών υψηλού κινδύνου και να αντιμετωπίσουν τις ανισότητες στον τομέα της υγείας που οφείλονται σε νομικούς φραγμούς, οικονομικούς περιορισμούς, γλωσσικές και πολιτιστικές προκλήσεις, και πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις·

13. καλεί επομένως την ΕΕ και τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν μια αναλογική οικουμενική προσέγγιση, παρέχοντας στοχευμένη στήριξη σε όσους ενδεχομένως τη χρειάζονται ανά πάσα στιγμή στη ζωή τους·

14. καλεί την Επιτροπή να στηρίξει την ανάπτυξη εργαλείων ανάπτυξης ικανοτήτων και ενδυνάμωσης, όπως μια εργαλειοθήκη ψυχικής υγείας και ευεξίας για ευάλωτους πληθυσμούς, προκειμένου να ευημερούν οι ευάλωτες ομάδες στις κοινότητές τους·

Παιδιά, έφηβοι και νεαροί ενήλικες

15. υπογραμμίζει τον ευεργετικό ρόλο που διαδραματίζουν η σωματική άσκηση, η κίνηση και το παιχνίδι καθώς ενισχύουν και αυξάνουν το ενδιαφέρον του κοινού για τη θετική ψυχική υγεία, ειδικά στα παιδιά, τους εφήβους και τους νεαρούς ενήλικες·

16. τονίζει επομένως τη σημασία να προστατεύεται η ψυχική υγεία των παιδιών, των εφήβων και των νεαρών ενηλίκων, να πραγματοποιείται έγκαιρα η ανίχνευση και παρέμβαση, και να είναι προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας για παιδιά και νέους, ιδίως στο σχολικό και οικογενειακό περιβάλλον, καθώς αυτό καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την προσωπική ανάπτυξη κατά την ενήλικη ζωή·

17. παρατηρεί με ανησυχία τις αυξανόμενες δυσκολίες και το προβληματικό περιβάλλον που αντιμετωπίζουν τα παιδιά, οι έφηβοι και οι νεαροί ενήλικες λόγω της πανδημίας της COVID-19, της ενεργειακής κρίσης, του πολέμου και των συγκρούσεων, της οικονομικής αστάθειας και της ανταγωνιστικότητας στην αγορά εργασίας, της δυσκολίας πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή στέγαση, και της πιεστικής κρίσης στους τομείς του κλίματος, της φύσης και της ρύπανσης· εκφράζει την ανησυχία του για τον υψηλό αριθμό νέων Ευρωπαίων ηλικίας 10-19 ετών που έχουν διαγνωστεί με προβλήματα ψυχικής υγείας και για το γεγονός ότι τα ποσοστά αυτοκτονίας στην ομάδα αυτή είναι ιδιαίτερα υψηλά, ιδίως για τους έφηβους άνδρες[1]· αναγνωρίζει ότι οι κοινωνιακές μεταβολές

---

[1] Global Burden of Disease Collaborative Network, Global Burden of

μπορούν να έχουν μακροχρόνιο αντίκτυπο στην ψυχική υγεία της νέας γενιάς και στις κοινωνιακές προσδοκίες τους·

18. τονίζει τη σημασία που έχουν τα συστήματα στήριξης της παιδικής ηλικίας, τόσο στα σχολεία όσο και εκτός σχολείου, μεταξύ άλλων μέσω πολιτιστικών οργανώσεων, οργανώσεων νεολαίας και αθλητικών συλλόγων· σημειώνει τις δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις που έχει η αύξηση του κλιματικού άγχους στην ψυχική ευεξία των παιδιών, των εφήβων και των νέων, και καλεί επομένως τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο αυτόν και να συμπεριλάβουν την ψυχική υγεία στην παροχή υγειονομικής περίθαλψης, με πρωτοβουλίες όπως η ανάπτυξη προγραμμάτων ενίσχυσης της ανθεκτικότητας που αντιμετωπίζουν το άγχος και τα τραύματα που σχετίζονται με το κλίμα·

19. τονίζει ότι η έκθεση των νέων σε ψυχοδραστικές ουσίες, ιδίως εκείνες με υψηλή δραστικότητα, αυξάνει τον κίνδυνο εμφάνισης ψυχωσικών διαταραχών[1], όπως η σχιζοφρένεια, και καταθλιπτικών διαταραχών, με χρόνια αποτελέσματα που προκαλούν αναπηρία καθ' όλη τη διάρκεια της ανάπτυξης και της ενήλικης ζωής, όπως αρνητικές επιπτώσεις στη γνωσιακή και κοινωνική λειτουργία τους και αυξημένο κίνδυνο αυτοκτονίας·

20. καλεί επομένως την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να δώσουν προτεραιότητα στην ψυχική υγεία και ευεξία των παιδιών και των νέων, αναγνωρίζοντας τις ψυχικές παθήσεις ως μία από τις σημαντικότερες ανησυχίες αυτής της δημογραφικής ομάδας σε σχέση με την υγεία·

21. καλεί ακόμη την Επιτροπή να διερευνήσει περαιτέρω ρυθμίσεις και να συμπληρώσει το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο προκειμένου να καταρτίσει πολιτικές σε επίπεδο ΕΕ για την προστασία των παιδιών, των εφήβων και των νέων ενηλίκων, πλήρως σεβόμενη τις αρμοδιότητες των κρατών μελών·

22. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν πολιτικές που να δίνουν προτεραιότητα στην ψυχική υγεία των παιδιών, των εφήβων και των νεαρών ενηλίκων ενισχύοντας τις υπηρεσίες προστασίας των παιδιών, με στόχο την πρόληψη των ψυχικών παθήσεων και της αυτοκτονίας, και με την παροχή πρόσβασης σε χαμηλού κόστους ή δωρεάν υπηρεσίες ψυχικής υγείας με ελάχιστη διοικητική πολυπλοκότητα· τονίζει ότι η φροντίδα των παιδιών σε κρατικά ιδρύματα θα πρέπει να αποτελεί έσχατη λύση, και ότι τα κράτη μέλη

Disease Study 2019 (GBD 2019), Institute for Health Metrics and Evaluation, Seattle, 2020.

[1] Fischer, B. et al, 'Recommendations for Reducing the Risk of Cannabis Use-Related Adverse Psychosis Outcomes: A Public Mental Health-Oriented Evidence Review', Journal of Dual Diagnosis, Volume 19, Issue 2-3, 2023, σ. 71-96.

θα πρέπει να εστιάζουν στην προληπτική φροντίδα· συνιστά να κατανεμηθούν πόροι για την κατάρτιση των φροντιστών και του προσωπικού σε κρατικά ιδρύματα, και ενθαρρύνει τη διενέργεια συνεχών ελέγχων της ψυχικής υγείας και την παροχή στήριξης σε παιδιά όσο βρίσκονται υπό κρατική φροντίδα, με έμφαση σε εξατομικευμένα θεραπευτικά σχέδια και τακτικές επαναληπτικές επισκέψεις· καλεί τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν τα παιδιά που βρίσκονται υπό κρατική φροντίδα έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας, να συνεργαστούν με όλους τους σχετικούς ενδιαφερομένους (συμπεριλαμβανομένων παιδοψυχολόγων, ψυχιάτρων, κοινωνικών λειτουργών και ΜΚΟ) και να θεσπίσουν εξειδικευμένα πρωτόκολλα ελέγχου της ψυχικής υγείας για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση προϋπαρχουσών ψυχικών παθήσεων, καθώς και την παραπομπή σε κατάλληλους επαγγελματίες ψυχικής υγείας· τονίζει τη σημασία να συνεχίζεται η φροντίδα των παιδιών που εξέρχονται από την κρατική φροντίδα, και υπογραμμίζει την ανάγκη να ενταχθούν στην κοινωνία για μακροπρόθεσμη καλή ψυχική υγεία·

Ψηφιοποίηση

23. αναγνωρίζει τόσο τα οφέλη όσο και τους κινδύνους των ψηφιακών τεχνολογιών, από τη συνδεσιμότητα και την αυξημένη πρόσβαση σε πληροφορίες έως τον δυνητικό ψηφιακό εθισμό και τις μειωμένες αλληλεπιδράσεις στον πραγματικό κόσμο·

24. υπενθυμίζει τον καίριο ρόλο που διαδραματίζει η πρόληψη των ψυχικών παθήσεων εντός των ψηφιακών πλατφορμών, και ζητεί να ενισχυθούν οι πλατφόρμες υποστήριξης, ακρόασης και προειδοποίησης για θύματα έμφυλης και σεξουαλικής βίας·

25. καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν πλήρως την πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες[1], ώστε να προλαμβάνουν, να αντιμετωπίζουν και να αποφεύγουν κάθε είδους μίσος και παρενόχληση στο διαδίκτυο, ειδικότερα σε βάρος ευάλωτων ατόμων, όπως οι γυναίκες και οι νέοι·

26. υπογραμμίζει τη σημασία να γεφυρωθεί το ψηφιακό χάσμα ώστε να μην ενταθούν περαιτέρω οι ανισότητες, ειδικότερα σε παιδιά, εφήβους και νέους ενήλικες·

27. καλεί την Επιτροπή να συνδράμει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή της στρατηγικής «Διαδίκτυο καλύτερα προσαρμοσμένο στα παιδιά» και στην προστασία των παιδιών στον ψηφιακό κόσμο, ως πρωταρχική ρυθμιστική αρχή για τις πολύ μεγάλες διαδικτυακές πλατφόρμες και

---

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ (πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες) (ΕΕ L 277 της 27.10.2022, σ. 1).

τις πολύ μεγάλες διαδικτυακές μηχανές αναζήτησης στο πλαίσιο της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες, και να επιδιώξει τη διαμόρφωση ενός ασφαλέστερου και υγιέστερου ψηφιακού χώρου για όλους, εξασφαλίζοντας την ανοδική σύγκλιση και καθορίζοντας τα πλέον υψηλά και ασφαλή σημεία αναφοράς·

28. σημειώνει ότι η πανδημία της COVID-19 ενδεχομένως διεύρυνε το εκπαιδευτικό και το ψηφιακό χάσμα, επηρεάζοντας τις ευκαιρίες ζωής των παιδιών, καθώς και τη σωματική και ψυχική τους υγεία· καλεί ακόμη την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αξιολογήσουν προσεκτικά τις αρνητικές συνέπειες που έχει η ψηφιοποίηση της εκπαίδευσης στην ψυχική υγεία των παιδιών, των εφήβων και των νέων ενηλίκων διότι, παρά τα οφέλη της, μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να προκαλέσει κοινωνικά και συμπεριφορικά προβλήματα, σε συνδυασμό με άλλα προβλήματα υγείας, όπως η καθιστική ζωή και ο ακανόνιστος ύπνος· υπογραμμίζει ακόμη τον σημαντικό ρόλο της εκπαίδευσης στην πρόληψη του εκφοβισμού και του κυβερνοεκφοβισμού στο σχολείο· τονίζει την επείγουσα ανάγκη για επιστημονικές έρευνες σχετικά με την ασφαλή χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών από παιδιά και εφήβους και σχετικά με τα μέσα που θα μπορούσαν να είναι τα πλέον αποτελεσματικά για τη μείωση της επιβάρυνσης των ψυχικών παθήσεων στον πληθυσμό αυτόν·

Φύλο

29. αναγνωρίζει ότι το φύλο διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διαμόρφωση ψυχικών βιωμάτων, οδηγώντας σε ανομοιογένεια όσον αφορά τον επιπολασμό, τα είδη διαταραχών και την πρόσβαση σε ψυχιατρική περίθαλψη· θεωρεί ότι η βία, το στρες και τα τοξικά περιβάλλοντα συσχετίζονται συχνά με τις ψυχικές παθήσεις σε όλα τα φύλα και με την απροθυμία αναζήτησης βοήθειας για ψυχικές παθήσεις· τονίζει επομένως τη σημασία να αντιμετωπιστούν οι ανισότητες μεταξύ των φύλων·

30. θεωρεί ότι το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων εξακολουθεί να επηρεάζει σημαντικά την ικανότητα των γυναικών να δίνουν προτεραιότητα στην ψυχική τους υγεία και να προάγουν την ευεξία· καλεί επομένως τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν ταχέως την οδηγία για την ισότητα της αμοιβής για όμοια εργασία[1]·

31. υπογραμμίζει ότι, σύμφωνα με μελέτες, η κατάσταση της ψυχικής υγείας των γυναικών, ιδίως των κοριτσιών, επιδεινώνεται με

---

[1] Οδηγία (ΕΕ) 2023/970 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, για την ενίσχυση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας, μέσω της μισθολογικής διαφάνειας και μηχανισμών επιβολής (ΕΕ L 132 της 17.5.2023, σ. 21).

ανησυχητικούς ρυθμούς, καθώς οι κοινωνίες δεν διαθέτουν επαρκείς ικανότητες, γνώσεις και δομές για την προώθηση, την πρόληψη ή την παροχή επαγγελματικής βοήθειας ήδη από τα πρώτα στάδια· αναγνωρίζει ότι η ψυχική υγεία των γυναικών μπορεί να επηρεάσει την ψυχική υγεία και ευεξία των μελλοντικών γενεών, ως αποτέλεσμα της ανάληψης περισσότερων ευθυνών από τις γυναίκες όσον αφορά τη φροντίδα των παιδιών·

32. επισημαίνει ότι οι γυναίκες ενδέχεται να βιώσουν επιλόχεια κατάθλιψη μετά τον τοκετό, καθώς και τον σχετικό στιγματισμό, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε ελλιπή υποστήριξη· τονίζει τη σημασία να διασφαλίζεται η πρόσβαση σε υπηρεσίες αναπαραγωγικής και σεξουαλικής υγείας, καθώς και να διαφυλάσσονται τα δικαιώματα μητρότητας και πατρότητας·

33. τονίζει τη σημασία να αντιμετωπιστούν οι ανισότητες μεταξύ των φύλων και η βία κατά των γυναικών· υπογραμμίζει τον δυσανάλογο αντίκτυπο που έχει στην ψυχική υγεία των γυναικών η εξ οικείων βία, η οποία ορίζεται ως σωματική βία, σεξουαλική βία, επίμονη παρακολούθηση ή ψυχολογική επίθεση (συμπεριλαμβανομένου του εξαναγκασμού) από νυν ή πρώην σύντροφο[1]· επισημαίνει ακόμη την πρόσθετη ψυχολογική δυσφορία που προκύπτει από τις σωματικές και αναπαραγωγικές συνέπειες της επίθεσης·

34. σημειώνει με ανησυχία ότι έξι κράτη μέλη της ΕΕ (Βουλγαρία, Τσεχία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία και Σλοβακία)[2] δεν έχουν κυρώσει ακόμα τη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (σύμβαση της Κωνσταντινούπολης) και τα προτρέπει να το πράξουν· καλεί τα κράτη μέλη να εστιάσουν στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, ιδίως της βίας κατά γυναικών και κοριτσιών, καθώς η έμφυλη βία μπορεί να αφήσει τραύματα δια βίου·

35. καταδικάζει τις πρακτικές ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων, καθώς μπορούν να οδηγήσουν σε ψυχολογικά τραύματα, άγχος, σωματοποίηση, κατάθλιψη, μετατραυματικό στρες και άλλες ψυχικές παθήσεις·

36. καλεί την Επιτροπή να αντιμετωπίσει τα βαθύτερα αίτια της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και της εμπορίας ανθρώπων,

---

1 Center for Disease Control and Prevention, Fast Facts: Preventing Intimate Partner Violence, October 2022.

2 Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Φεβρουαρίου 2023 σχετικά με την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη σύναψη, από την Ευρωπαϊκή Ένωση, της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (ΕΕ C 283 της 11.8.2023, σ. 149), αιτιολογική σκέψη ΚΣΤ και παράγραφος 25.

στηρίζοντας τα κράτη μέλη στην καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων·

ΛΟΑΤΚΙ+

37. καταδικάζει την ποινικοποίηση της ομοφυλοφιλίας και την εφαρμογή ζωνών χωρίς άτομα ΛΟΑΤΚΙ+, καθώς και τις «θεραπείες» μεταστροφής, καθώς αυξάνουν τις ψυχικές παθήσεις και συνιστούν παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·

38. τονίζει τη σημασία της συνεχιζόμενης εφαρμογής της Ένωσης ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ 2020-2025, και καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν τη νομική αναγνώριση του φύλου με προσβάσιμο τρόπο που δεν εισάγει διακρίσεις·

39. επισημαίνει την ανάγκη για να συνυπολογίζεται χωρίς αποκλεισμούς η κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+ στη βιβλιογραφία και τις έρευνες σχετικά με τις διατροφικές διαταραχές, με έμφαση σε υποεκπροσωπούμενες ομάδες με διασταυρούμενες ταυτότητες·

40. καλεί ακόμη την ΕΕ και τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο, ιδίως όταν απευθύνεται σε εθνοτικές μειονότητες και άτομα που υφίστανται φυλετικές διακρίσεις, στην κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+ και σε άλλες ευάλωτες ομάδες·

Εργασία και χώρος εργασίας

41. αναγνωρίζει τον σημαντικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει ο χώρος εργασίας στη διευκόλυνση της καλής ψυχικής υγείας, και παραδέχεται ότι οι υγιείς συνθήκες εργασίας μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο στη σωματική και ψυχική υγεία, την ευεξία και την παραγωγικότητα·

42. προτρέπει τα κράτη μέλη να προσδιορίσουν και να αντιμετωπίσουν τις ειδικές ανάγκες ψυχολογικής φροντίδας των εργαζομένων με ειδικά μέσα προσαρμοσμένα στις διακριτές ανάγκες τους, μεταξύ άλλων με την ιατρική της εργασίας·

43. θεωρεί ότι οι εργαζόμενοι σε βασικές υπηρεσίες και στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας και της ασφάλειας και οι εργαζόμενοι σε βάρδιες υπόκεινται σε υψηλότερα επίπεδα στρες, γεγονός που οδηγεί ενδεχομένως σε επαγγελματική εξουθένωση και δυσανάλογα ποσοστά αυτοκτονίας· πιστεύει ότι το ζήτημα αυτό θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με στοχευμένες πολιτικές και παρεμβάσεις για την πρόληψη και την προαγωγή της ψυχικής υγείας και ευεξίας τους·

44. υπογραμμίζει τον βαθύ αντίκτυπο που έχει η έκθεση σε νόσους στην ευεξία τόσο του εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγειονομικής

περίθαλψης όσο και των φροντιστών, καθώς διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην παροχή φροντίδας σε όσους χρειάζονται βοήθεια·

45. υπενθυμίζει ότι οι επαγγελματίες υγείας βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή κατά τη διάρκεια της πανδημίας της COVID-19, και ότι η ψυχική τους υγεία επηρεάστηκε σημαντικά, και τονίζει την ανάγκη να εξεταστεί και να αντιμετωπιστεί η πρόσθετη αυτή ευπάθεια· ζητεί οι επαγγελματίες υγείας και οι εργαζόμενοι σε θέσεις κρίσιμης σημασίας να έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υποστήριξης, καθώς αποτελούν βασική συνιστώσα του συστήματος υγείας·

46. ζητεί περαιτέρω έρευνες σχετικά με τον αντίκτυπο της τηλεργασίας, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις οδηγεί σε μεγαλύτερη απομόνωση των εργαζομένων, υπερβολικό χρόνο μπροστά σε οθόνη, αυξημένο κίνδυνο υπέρβασης του χρόνου εργασίας, μόνιμη διαθεσιμότητα και έλλειψη ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής·

47. θεωρεί ότι οι εργαζόμενοι μπορούν να βρεθούν αντιμέτωποι με αγχωτικές καταστάσεις, όπως η απαίτηση να αποκτήσουν πολλαπλές δεξιότητες, οι αυξανόμενες πιέσεις να αυξήσουν την παραγωγή, οι περικοπές μισθών και οι χαμηλοί μισθοί, η αβεβαιότητα και η επισφαλής απασχόληση, οι μακρές και παράτυπες ημέρες και ώρες εργασίας, και η ανησυχία για δυνητική ανεργία, βία και παρενόχληση στην εργασία, και επομένως διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να αναπτύξουν ψυχικές παθήσεις· τονίζει τη σημασία να διασφαλίζονται τα εργασιακά δικαιώματα και να αντιμετωπίζονται η ανεργία και η εργασιακή ανασφάλεια, και επομένως τάσσεται υπέρ πολιτικών που στηρίζουν την καλή ψυχική υγεία στον χώρο εργασίας και προωθούν έναν ισορροπημένο τρόπο ζωής και μια νοοτροπία αποδοχής·

48. καλεί την Επιτροπή να προτείνει, σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους, νομοθετική πρωτοβουλία σχετικά με τη διαχείριση των ψυχοκοινωνικών κινδύνων και της ευεξίας στην εργασία, μεταξύ άλλων και στο διαδίκτυο, προκειμένου να προλαμβάνονται αποτελεσματικά οι ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι στον χώρο εργασίας, να παρέχεται κατάρτιση για το διοικητικό προσωπικό και τους εργαζομένους, να αξιολογείται περιοδικά η πρόοδος και να βελτιώνεται το εργασιακό περιβάλλον· καλεί ακόμη την Επιτροπή να υποβάλει οδηγία για την εφαρμογή του προγράμματος εργασίας 2022-2024 των ευρωπαϊκών διακλαδικών κοινωνικών εταίρων σχετικά με την τηλεργασία και το δικαίωμα στην αποσύνδεση·

49. υπογραμμίζει ακόμη ότι οι προκλήσεις στον χώρο εργασίας με τις οποίες βρίσκονται αντιμέτωπα πολλά άτομα με ψυχικές παθήσεις έχουν ως αποτέλεσμα υψηλά ποσοστά αποκλεισμού από τον χώρο εργασίας· καλεί επομένως την Επιτροπή να εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές για να στηρίξει την πρόσβαση και την επιστροφή ατόμων με

ψυχικές παθήσεις στην εργασία, συμπεριλαμβανομένων πιο ευέλικτων εργασιακών πρακτικών, για να προωθήσει τη μείωση των επιβλαβών ψυχοκοινωνικών παραγόντων κινδύνου στην εργασία και για να διασφαλίσει το δικαίωμα των εργαζομένων στο ίδιο επίπεδο προστασίας, ανεξάρτητα από το καθεστώς τους και τον τόπο διαμονής και εργασίας τους· προτρέπει, τέλος, τα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για τη βελτίωση της ψυχικής υγείας και ευεξίας των εργαζομένων, με σεβασμό και προτεραιότητα στα δικαιώματα των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένης της επαρκούς αποζημίωσης και των κοινωνικών παροχών·

50. συνιστά στα κράτη μέλη να θεσπίσουν μέτρα για τη διαμόρφωση ευέλικτων εργασιακών πρακτικών οι οποίες θα στηρίζουν τους εργαζομένους που πάσχουν από νόσους, σωματικό ή συναισθηματικό πόνο, στρες ή άλλα προβλήματα υγείας·

Χρόνιες παθήσεις, ΜΜΝ και μεταδοτικά νοσήματα

51. επισημαίνει ότι τα κοινωνικά περιβάλλοντα, οι ψυχικές παθήσεις, οι χρόνιες παθήσεις και οι σωματικές συννοσηρότητες συχνά συσχετίζονται· αναγνωρίζει ότι τα άτομα με αναπηρία ή τα άτομα με χρόνιες παθήσεις είναι πιθανότερο να πάσχουν από ψυχικές παθήσεις και να αντιμετωπίζουν υψηλότερα ποσοστά αποκλεισμού στον χώρο εργασίας· υπογραμμίζει ότι τα άτομα που πάσχουν τόσο από ψυχικές παθήσεις όσο και από συναφείς χρόνιες παθήσεις συχνά έχουν σημαντικά χαμηλότερη σωματική υγεία και αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης ΜΜΝ, όπως ο καρκίνος και τα καρδιαγγειακά νοσήματα, που στο σύνολό τους συμβάλλουν στη μείωση του προσδόκιμου ζωής·

52. τονίζει ότι τα άτομα που ζουν με χρόνια ΜΜΝ, τα οποία συχνά συνοδεύονται από μόνιμο πόνο ή αναπηρία, είναι ιδιαίτερα ευάλωτα όσον αφορά την ανάπτυξη ψυχικών παθήσεων· επικροτεί την έκκληση των Ηνωμένων Εθνών να αναπτυχθούν αποτελεσματικά προγράμματα για την προαγωγή της ψυχικής υγείας και της ψυχοκοινωνικής στήριξης των ατόμων με σπάνιες νόσους· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν επαρκώς τον αντίκτυπο που έχουν οι ΜΜΝ και άλλες χρόνιες παθήσεις και αναπηρίες στις πολιτικές και τα προγράμματα για την ψυχική υγεία και την πρόληψη της αυτοκτονίας·

53. θεωρεί ότι είναι σημαντικό να ενσωματωθούν οι ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις για τη στήριξη των ασθενών που ζουν με τις ψυχολογικές συνέπειες του HIV και για τη στήριξη των υπηρεσιών HIV σύμφωνα με τις συστάσεις του ΠΟΥ[1]· σημειώνει ότι η ποινικοποίηση του HIV έχει γενικά αρνητικό αντίκτυπο στην ευεξία

---

[1] WHO, Integrating psychosocial interventions and support into HIV services for adolescents and young adults: technical brief, World Health Organization, Γενεύη, 2023.

των ατόμων που ζουν με HIV, κατάσταση η οποία επιδεινώνεται για τα άτομα που ενδέχεται να αντιμετωπίζουν διασταυρούμενες μορφές περιθωριοποίησης· καταδικάζει επομένως τις διακρίσεις κατά του HIV σε οποιοδήποτε επίπεδο, μεταξύ άλλων και σε νομοθετικό επίπεδο, και προτρέπει τα κράτη μέλη να δώσουν αμελλητί τέλος στις πρακτικές αυτές, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών που εμποδίζουν την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας·

54. αναγνωρίζει ότι τα άτομα που κάνουν χρήση εθιστικών, είτε νόμιμων είτε παράνομων, ουσιών πάσχουν συχνά από συννοσηρές ψυχικές παθήσεις με αυξημένα επίπεδα σοβαρότητας· σημειώνει ότι η συνάφεια της συννοσηρότητας της χρήσης ουσιών με τις ψυχικές παθήσεις αφορά όχι μόνο τον υψηλό επιπολασμό της, αλλά και τη δύσκολη διαχείρισή της και τη συσχέτισή της με την κακή έκβαση των ασθενών· καλεί ακόμη τα κράτη μέλη να εντοπίζουν και να αποτρέπουν τη χρήση εθιστικών, είτε νόμιμων είτε παράνομων, ουσιών και συμπεριφορών·

Ηλικιωμένοι

55. σημειώνει με ανησυχία ότι, στο πλαίσιο μιας γηράσκουσας κοινωνίας, αυξάνονται οι κίνδυνοι ψυχικών παθήσεων των ηλικιωμένων, συμπεριλαμβανομένων της απομόνωσης και του στιγματισμού, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε κακοποίηση, παραμέληση και δυσκολίες στην αντιμετώπιση της κατάθλιψης και άλλων διαταραχών· σημειώνει επίσης τον ρόλο που διαδραματίζουν το αυξημένο κόστος διαβίωσης και η ενεργειακή κρίση, η επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης, η οποία εντείνεται λόγω των χαμηλών συντάξεων σε ορισμένες πληθυσμιακές ομάδες, η απώλεια κοινωνικής στήριξης από την οικογένεια και τους φίλους, και η εμφάνιση σωματικών ή νευροψυχολογικών νόσων·

56. σημειώνει επίσης με ανησυχία τα υψηλά ποσοστά αυτοκτονίας στους ηλικιωμένους[1], και πιστεύει επομένως ότι είναι σημαντικό να προάγεται η ενεργός συμμετοχή των ηλικιωμένων στην κοινοτική ζωή και η οικονομικά προσιτή και ισότιμη πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, όπως και σε δημόσιες δομές υποστήριξης, κοινοτική φροντίδα και υποδομές εξοπλισμένες με ειδικούς στον τομέα της ψυχικής υγείας·

57. αναγνωρίζει την αυξανόμενη επίπτωση της άνοιας και τον αρνητικό αντίκτυπο στην ψυχική υγεία που αυτή συνεπάγεται (μεταξύ άλλων για τους άτυπους φροντιστές), καθώς και το φάσμα των τροποποιήσιμων παραγόντων κινδύνου και τον προληπτικό τους χαρακτήρα, και καλεί επομένως την Επιτροπή να συνδράμει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, από κοινού με τους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς, το εγκριθέν

---

1 OECD, ‘Main causes of mortality’, Health at a Glance 2021: OECD Indicators, OECD Publishing, Παρίσι, 2021.

παγκόσμιο σχέδιο δράσης για την άνοια· καλεί ακόμη τα κράτη μέλη να αναπτύξουν εθνικά σχέδια για την άνοια ώστε να επεκτείνουν την έγκαιρη διάγνωση, υποστήριξη και φροντίδα των ενηλίκων με άνοια·

Άλλες ευάλωτες ομάδες

58. υπό το φως των ολοένα και περισσότερων διεθνών ερευνών και της αυξανόμενης αναγνώρισης των προκλήσεων που σχετίζονται με το ψυχοκοινωνικό εργασιακό περιβάλλον και την ψυχική υγεία των γεωργών, υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής να δοθεί έμφαση στα άτομα που ζουν σε αγροτικές ή απομακρυσμένες περιοχές, όπως οι γεωργοί, ιδίως με στοχευμένα κονδύλια προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους, και ζητεί να υποβληθούν συγκεκριμένες προτάσεις· τονίζει ότι οι εξόχως απόκεντρες περιοχές είναι πιο ευάλωτες σε διαταραχές της υγειονομικής περίθαλψης, γεγονός που απαιτεί κατάλληλες πολιτικές, και συνιστά να χρησιμοποιηθούν πρωτοβουλίες για τον επιμερισμό και τη μεταβίβαση καθηκόντων, όπως το πρόγραμμα δράσης για την κάλυψη των ελλείψεων στην ψυχική υγεία (mhGAP), ώστε να εξοπλιστούν οι μη ειδικευμένοι πάροχοι υπηρεσιών υγείας με εργαλεία για τη στήριξη ατόμων με ψυχικές παθήσεις, προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση, ιδίως στις εξόχως απόκεντρες, αγροτικές και δυσπρόσιτες περιοχές·

59. αναγνωρίζει την ανάγκη στήριξης των αστέγων, ιδίως όσον αφορά την προσαρμογή των κατοικιών στις ποικίλες ανάγκες όσων δεν διαθέτουν πόρους·

60. υπενθυμίζει ότι οι φυλακισμένοι είναι ευάλωτη πληθυσμιακή ομάδα, υπογραμμίζει τις προβληματικές συνθήκες με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπη η ομάδα αυτή, καθώς μπορούν να επιδεινώσουν περαιτέρω την ψυχική υγεία των κρατουμένων, και καλεί τα κράτη μέλη να εγγυηθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο αυτό· προτρέπει την Επιτροπή να στηρίξει τα κράτη μέλη ώστε να λάβουν αμελλητί συγκεκριμένα μέτρα για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των φυλακισμένων και την προαγωγή της ψυχικής υγείας και ευεξίας τους· επισημαίνει ότι δεν πρέπει να παραβιάζεται το δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, όπως ο εμβολιασμός και η διαθεσιμότητα υπηρεσιών υγείας, ανεξάρτητα από τον λόγο για τον οποίον καταδικάστηκαν· συνιστά στα κράτη μέλη να επενδύσουν στη συνέχεια της περίθαλψης μετά την αποφυλάκιση, εξασφαλίζοντας τη διαθεσιμότητα κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας για αυτόν τον ευάλωτο πληθυσμό· υπενθυμίζει ότι ένα ασφαλές και υγιές σωφρονιστικό περιβάλλον είναι θεμελιώδους σημασίας για τη στήριξη των κρατουμένων κατά τη διαδικασία επανένταξής τους στην κοινωνία, καθώς βοηθά να αποφευχθούν η οπισθοδρόμηση και η επακόλουθη υποτροπή σε παράνομες δραστηριότητες μετά την αποφυλάκιση·

61. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για τη μη ανάληψη δράσης στο πλαίσιο των ενωσιακών πολιτικών όσον αφορά την προστασία των μεταναστών, των προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και των εθνοτικών μειονοτήτων, των δικαιωμάτων τους και την αποτελεσματική άσκηση αυτών, ζητήματα που έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην ψυχική υγεία των εν λόγω πληθυσμιακών ομάδων·

62. θεωρεί ότι οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι αιτούντες άσυλο και οι εθνοτικές μειονότητες αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές και πολύπλευρες διακρίσεις, διαχωρισμό και περιθωριοποίηση, συμπεριλαμβανομένου του διαρθρωτικού, θεσμικού και διαπροσωπικού ρατσισμού και ξενοφοβίας, και θα πρέπει να προστατεύονται ώστε να διασφαλίζονται η σωματική τους ευεξία και η ψυχική τους υγεία·

Επιδημιολογική επιτήρηση

63. θεωρεί ότι τα συστήματα πληροφοριών για την ψυχική υγεία αποτελούν σημαντικό και αποτελεσματικό εργαλείο για τη συλλογή δεδομένων, τη μέτρηση της επίπτωσης, του επιπολασμού και της κλινικής σοβαρότητας των ψυχικών παθήσεων, καθώς και της οικονομικής απόδοσης των παρεμβάσεων ψυχικής υγείας, και τη στήριξη της εφαρμογής πολιτικών που προάγουν την καλή ψυχική υγεία στην κοινωνία· τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη σημασία της ιδιωτικότητας των δεδομένων και την ανάγκη να εξασφαλίζεται ότι τα συλλεγόμενα δεδομένα χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας, του νόμιμου σκοπού και της αναλογικότητας·

64. θεωρεί ότι ο επικείμενος ευρωπαϊκός χώρος δεδομένων για την υγεία αποτελεί εργαλείο που θα μπορούσε να συμβάλει στην ενίσχυση των υποκείμενων δεδομένων για μια τεκμηριωμένη πολιτική δημόσιας υγείας και την ισότητα στον τομέα της υγείας·

65. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν εργαλεία ικανά να παρέχουν εύστοχα, αναλυτικά και ποιοτικά δεδομένα για την κατανόηση των καθοριστικών παραγόντων, των συνθηκών, της περίθαλψης, της στήριξης, των παρεμβάσεων και των αποτελεσματικών δημόσιων πολιτικών όσον αφορά την ψυχική υγεία·

66. καλεί την ΕΕ να διευκολύνει τη συλλογή, συγκέντρωση και συστηματική αναφορά βασικών δεδομένων ψυχικής υγείας, σε μορφή συγκρίσιμη και αναλυτική ανά φύλο, ηλικία και άλλους παράγοντες, ώστε να αποτυπώνονται δεόντως τα διατομεακά ζητήματα σε ολόκληρη την ΕΕ· συνιστά στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τον δείκτη μέτρησης της ποιότητας ζωής σε σχέση με την υγεία (HRQoL)[1] και τις μετρήσεις των αποτελεσμάτων που

---

[1] Yin, S., et al., Summarizing health-related quality of life (HRQOL): development and testing of a one-factor model, 2016.

αναφέρουν οι ασθενείς (PROM)[1] για τη μέτρηση των αποτελεσμάτων·

67. συνιστά η παρακολούθηση των δεδομένων ψυχικής υγείας να διενεργείται με τη χρήση τεκμηριωμένων εργαλείων και επικυρωμένων δεικτών[2] για την ψυχική υγεία και τη συνολική ευεξία με ειδικούς δείκτες προσαρμοσμένους σε διαφορετικά περιβάλλοντα και ηλικιακές ομάδες· τονίζει ότι οι δείκτες θα πρέπει να επιδιώκουν τη συμπλήρωση των διαγνωστικών κριτηρίων με τα πραγματικά βιώματα των ανθρώπων, ώστε να αντικατοπτρίζουν τους κοινωνικούς καθοριστικούς παράγοντες της ψυχικής υγείας και τα ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με ψυχοκοινωνικές αναπηρίες και, όπου είναι δυνατόν, οι δείκτες αυτοί θα πρέπει να αναπτύσσονται σε συνεργασία με άτομα με βιώματα· τονίζει ότι ειδικοί δείκτες που αφορούν τους καθοριστικούς παράγοντες της ψυχικής υγείας θα πρέπει επίσης να είναι διαθέσιμοι στα συστήματα πληροφοριών για την υγεία, όπως συνιστά ο ΠΟΥ· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν συστηματικά, να βελτιώνουν και να επικαιροποιούν τους κοινούς δείκτες·

68. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την πληρότητα, την ποιότητα και την επικαιρότητα των οικείων δεδομένων σχετικά με τις αυτοκτονίες, συμπεριλαμβανομένων της καταχώρισης των αυτοκτονιών, των νοσοκομειακών μητρώων σκόπιμων αυτοτραυματισμών και αυτοκτονιών και των εθνικών αντιπροσωπευτικών ερευνών για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις απόπειρες αυτοκτονίας και τον αυτοκτονικό ιδεασμό, διαφυλάσσοντας την ιδιωτική ζωή του ασθενούς·

69. καλεί ακόμη τα κράτη μέλη να συλλέγουν δεδομένα και να παρακολουθούν την πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας και τη διαθεσιμότητά τους σε ολόκληρη την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης της ψυχιατρικής περίθαλψης σε όλες τις υπηρεσίες υγείας· τονίζει τη σημασία της χαρτογράφησης των υπηρεσιών ψυχικής υγείας, και καλεί την Επιτροπή να στηρίξει τα κράτη μέλη στην ανάπτυξη εργαλείου για τη συλλογή δεδομένων ψυχικής υγείας προς ανταλλαγή και τον εντοπισμό κενών στη διαθεσιμότητα, προσβασιμότητα και ποιότητα των υπηρεσιών και στο σχετικό εργατικό δυναμικό· προτείνει επίσης στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν δείκτες σε επίπεδο υπηρεσιών ψυχικής υγείας ώστε να χαρτογραφηθεί λεπτομερώς η κατάσταση της ψυχικής υγείας σε

---

1 Churruca, K., et al., Patient-reported outcome measures (PROMs): A review of generic and condition-specific measures and a discussion of trends and issues, 2021.

2 Κοινό Κέντρο Ερευνών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή), Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide, 2008.

ολόκληρη την ΕΕ, ως βάση για την ανάληψη δράσης και τον καθορισμό προτεραιοτήτων·

70. καλεί την Επιτροπή να συνδράμει τα κράτη μέλη στη συλλογή και διάδοση βέλτιστων πρακτικών, μέσω της πύλης καλών πρακτικών της ΕΕ, σε σχέση με στοχευμένες εκστρατείες για τη στήριξη ευάλωτων ομάδων και περιθωριοποιημένων κοινοτήτων·

Στιγματισμός, ενημέρωση και στοιχειώδεις γνώσεις όσον αφορά την ψυχική υγεία

71. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία διότι, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε ορισμένες χώρες, τα άτομα με ψυχικές παθήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ψυχοκοινωνικές αναπηρίες ή συναφείς χρόνιες παθήσεις, και οι οικογένειές τους, βιώνουν συχνά διακρίσεις, στιγματισμό και κοινωνικό αποκλεισμό, γεγονός που μπορεί να αποτελέσει φραγμό για την αναγνώριση· σημειώνει ότι συχνά δεν έχουν πρόσβαση σε έγκαιρη, προσβάσιμη και οικονομικά προσιτή υγειονομική περίθαλψη και μπορούν να υποστούν διακρίσεις όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας[1] και στην εκπαίδευση, και αναγνωρίζει τη σημασία της βελτίωσης της πρόσβασης στους τομείς αυτούς· σημειώνει ότι αυτό μπορεί να έχει διάφορες συνέπειες, όπως η ανεπαρκής προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων τους, καθώς και οι δυνητικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ο αυξημένος κίνδυνος επιπλοκών και χειρότερης έκβασης της υγείας, η καθυστερημένη ή αποφευχθείσα θεραπευτική αγωγή, η κοινωνική απομόνωση, η μειωμένη ποιότητα ζωής, οι διακρίσεις στην αγορά εργασίας και ο αυξημένος κίνδυνος αυτοκτονίας·

72. υπογραμμίζει ότι, καθώς η ψυχική υγεία εξακολουθεί να στιγματίζεται και να θεωρείται ταμπού, είναι επείγουσα η ανάγκη να αναπτυχθούν και να υλοποιηθούν εκστρατείες πληροφόρησης, να βελτιωθεί η ενημέρωση του κοινού και να διοργανωθούν ανοικτές συζητήσεις σχετικά με τις ψυχικές παθήσεις που να απευθύνονται σε όλα τα ακροατήρια σε ολόκληρη την ΕΕ, και ιδίως τους επαγγελματίες υγείας, τους φροντιστές, τους ασθενείς, τις ευάλωτες ομάδες, τους εκπαιδευτικούς, τα παιδιά, τους εφήβους και τους νέους, αλλά και στους γονείς· τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, τον ρόλο που διαδραματίζουν οι κοινότητες, τα δημόσια πρόσωπα, οι πολιτικοί, οι δημόσιες οργανώσεις, οι κυβερνήσεις και τα άτομα στην καταπολέμηση του στιγματισμού που περιβάλλει τις ψυχικές παθήσεις χωρίς προκαταλήψεις ή μεροληψία·

73. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν την αλλαγή νοοτροπίας και να προωθήσουν πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση

---

[1] Brouwers, E., et al., Discrimination in the workplace, reported by people with major depressive disorder: a cross-sectional study in 35 countries, 2015.

του στιγματισμού, του αποκλεισμού και των διακρίσεων εις βάρος ατόμων με ψυχικές παθήσεις, ως μέσο για την ένταξή τους στην κοινότητα·

74. καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της προαγωγής της καλής ψυχικής υγείας με συντονισμένο και έγκαιρο τρόπο, μέσω της προσέγγισης ΨΥΟΠ·

Στοιχειώδεις γνώσεις σε θέματα ψυχικής υγείας

75. καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να πραγματοποιήσουν επενδύσεις ώστε να αποκτήσουν οι πολίτες στοιχειώδεις γνώσεις σε θέματα ψυχικής υγείας προκειμένου να καταπολεμήσουν τον στιγματισμό και να τους ενδυναμώσουν, καθώς και να βελτιώσουν την ψυχική ανθεκτικότητα·

76. καλεί τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν την ψυχική υγεία στη σχολική εκπαίδευση και να παράσχουν κατάρτιση σε εκπαιδευτικούς, καθώς και ψυχολογική εκπαίδευση για οικογένειες και εργαζομένους με νέους, δεδομένης της έντονης επιρροής που μπορεί να έχει το σχολείο στην αποθάρρυνση της ψυχικής υγείας από μικρή ηλικία·

77. τονίζει την ανάγκη για ειδική στήριξη όσον αφορά την εκπαίδευση ώστε να προλαμβάνονται οι διαταραχές που σχετίζονται με τη χρήση ουσιών και να καταπολεμηθεί ο στιγματισμός·

Επικοινωνία

78. υπενθυμίζει ότι η γλώσσα που χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση ατόμων με ψυχικές παθήσεις μπορεί να είναι στιγματιστική και επομένως θα πρέπει σε μεγάλο βαθμό να αποφεύγονται όροι όπως «ψυχική ασθένεια» και να αντικαθίστανται από μια ανθρωποκεντρική, συμπεριληπτική και μη στιγματιστική γλώσσα που να βασίζεται στα προτερήματα, να εστιάζει στην ανάκαμψη και να αντικατοπτρίζει το εύρος των ψυχικών βιωμάτων· καλεί την Επιτροπή να αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές για την ταξινόμηση της ψυχικής υγείας σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς υγείας, ώστε να αποφεύγεται η χρήση, στα έγγραφα πολιτικής, όρων που προκαλούν αρνητικούς συνειρμούς και να εναρμονιστεί η χρήση του λεξιλογίου ψυχικής υγείας σε ολόκληρη την Ευρώπη·

79. καλεί τα κράτη μέλη να ενθαρρύνουν τα μέσα ενημέρωσης να προσαρμόσουν τις πρακτικές και την επικοινωνία τους ώστε να γνωστοποιούν αυτοκτονίες με δεοντολογικό και υπεύθυνο τρόπο και να αντιμετωπίζουν προσεκτικά την έννοια της αυτοφροντίδας, ώστε να αποφεύγεται η επίρριψη ευθυνών στα άτομα· σημειώνει τον αντίκτυπο που έχει η κατάχρηση ουσιών, είτε νόμιμων είτε

παράνομων, στον αυτοτραυματισμό, τον αυτοκτονικό ιδεασμό και την αυτοκτονία· καλεί επομένως τα κράτη μέλη να παρακολουθούν αυστηρά τη διαφήμιση ώστε να αποφεύγεται η προώθηση της χρήσης ουσιών·

80. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για τον αρνητικό αντίκτυπο που έχει στην ψυχική υγεία η κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης και οι κοινωνιακές αναπαραστάσεις του μεγέθους και της εικόνας του σώματος, καθώς συχνά προβάλλονται τοξικά και μη ρεαλιστικά πρότυπα ομορφιάς·

Ενίσχυση των συστημάτων ψυχικής υγείας

Προσβασιμότητα των υπηρεσιών ψυχικής υγείας

81. υπογραμμίζει ότι οι αρχές της ισότιμης, οικονομικά προσιτής και εύκολα προσβάσιμης περίθαλψης, της ενδυνάμωσης των ατόμων που ζουν με ψυχικές παθήσεις, της επιλογής της επιθυμητής θεραπείας και της εστίασης στον ασθενή θα πρέπει να στηρίζουν τα συστήματα ψυχικής υγείας σε ολόκληρη την ΕΕ· τονίζει ότι όλοι οι πολίτες της ΕΕ πρέπει να έχουν πρόσβαση στο αναγκαίο πλήρες φάσμα ποιοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας, οποτεδήποτε και οπουδήποτε τις χρειάζονται, χωρίς αυτό να συνεπάγεται οικονομικές δυσχέρειες ή να εγείρει διοικητικά εμπόδια·

82. θεωρεί ότι η καθολική υγειονομική κάλυψη είναι απαραίτητη ώστε να διασφαλίζεται ότι όλοι, συμπεριλαμβανομένων των πλέον ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, λαμβάνουν έγκαιρη, αποτελεσματική και οικονομικά προσιτή υγειονομική περίθαλψη· θεωρεί ότι η πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα, το οποίο την καθιστά αναπόσπαστο, ουσιαστικό και διαρθρωτικό μέρος των εθνικών συστημάτων υγείας των κρατών μελών· επικροτεί την ειδική πρωτοβουλία του ΠΟΥ για την ψυχική υγεία (2019-2023)[1], η οποία αποσκοπεί στην κλιμάκωση της ψυχιατρικής περίθαλψης στο πλαίσιο της καθολικής υγειονομικής κάλυψης· προτρέπει τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την πρόσβαση σε ποιοτικές και προσαρμοσμένες υπηρεσίες και προγράμματα ψυχικής υγείας, και επισημαίνει τα οφέλη της δωρεάν παροχής των υπηρεσιών αυτών·

83. υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να είναι πραγματικά προσβάσιμη για όλους η ψυχιατρική περίθαλψη και να συνυπολογίζονται οι ειδικές ανάγκες ορισμένων κοινωνικών ομάδων, όπως τα άτομα με αναπηρία, τα παιδιά και οι ηλικιωμένοι· προειδοποιεί για τους κινδύνους που προκύπτουν από την ανεπαρκή πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας, ιδίως για τα παιδιά και τους εφήβους, καθώς η έγκαιρη παροχή βοήθειας είναι καίριας σημασίας για την

---

1 WHO Special Initiative for Mental Health (2019-2023): Universal Health Coverage for Mental Health.

ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη, και υπογραμμίζει τη σημασία της συνέχειας της περίθαλψης κατά τη μετάβαση των ασθενών από ψυχιατρικές υπηρεσίες για παιδιά και εφήβους σε υπηρεσίες για ενηλίκους·

84. εκφράζει τη βαθιά ανησυχία του για την ανεπαρκή διαθεσιμότητα ψυχιατρικών υπηρεσιών στα κράτη μέλη, καθώς αυτή τη στιγμή είναι ανησυχητικά μεγάλες οι λίστες αναμονής για ραντεβού με ψυχιάτρους και ψυχολόγους, σημειώνεται δε χάσμα όσον αφορά τη θεραπευτική αντιμετώπιση, καθώς και την ενδονοσοκομειακή και εξωνοσοκομειακή περίθαλψη, ενώ είναι ελλιπής η κάλυψη των σχετικών δαπανών από τους παρόχους ασφάλισης υγείας·

85. θεωρεί ότι η έλλειψη προσωπικού σε αυτόν τον συγκεκριμένο τομέα, η αδυναμία ενσωμάτωσης των υπηρεσιών ψυχικής υγείας στο πλαίσιο των γενικών και εξειδικευμένων υπηρεσιών υγείας και η υποχρηματοδότηση επιδεινώνουν την έλλειψη διαθεσιμότητας υπηρεσιών ψυχικής υγείας· υπογραμμίζει ότι το κόστος των υπηρεσιών ψυχικής υγείας ούτε μπορεί ούτε πρέπει να αποτελεί εμπόδιο για τους πολίτες·

Οργάνωση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας

86. αναγνωρίζει ότι οι δωρεάν πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να παρέχουν καθοδήγηση σχετικά με περαιτέρω παρεμβάσεις στον τομέα της ψυχικής υγείας, λειτουργώντας έτσι ως πύλη πρόσβασης σε κατάλληλη στήριξη της ψυχικής υγείας, προωθώντας τη συμμετοχή των οικογενειών, συμβάλλοντας στην προάσπιση των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές παθήσεις και στην καταπολέμηση του στιγματισμού, μεταξύ άλλων· καλεί τα κράτη μέλη να αναπτύξουν και να ενθαρρύνουν υποστηρικτικά μέτρα μέσω πρωτοβουλιών της κοινωνίας των πολιτών για την αντιμετώπιση των ψυχιατρικών αναγκών και τη συνεργασία τους με τις εθνικές υπηρεσίες δημόσιας υγείας·

87. θεωρεί απαραίτητο να αυξηθούν οι επενδύσεις στις υπηρεσίες δημόσιας υγείας, μεταξύ άλλων για την παροχή των απαιτούμενων μέσων και πόρων, όσον αφορά τόσο τη στελέχωση όσο και τις εγκαταστάσεις των νοσοκομείων και της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης σε ολόκληρη την ΕΕ· τονίζει ότι η κάλυψη της ψυχικής υγείας θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στην πραγματική ανάγκη για υφιστάμενες υπηρεσίες, προκειμένου να διορθωθούν οι σοβαρές ελλείψεις του τομέα· ζητεί καλύτερη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων υπηρεσιών ψυχικής υγείας στα κράτη μέλη·

Διεπιστημονική και ολοκληρωμένη περίθαλψη

88. σημειώνει ότι οι ολοκληρωμένες και πολυτομεακές υπηρεσίες ψυχικής υγείας σε συνεργασία με εκπαιδευτικά και δικαστικά συστήματα και συστήματα υγείας και κοινωνικής ασφάλισης είναι

εξαιρετικά πολύτιμες για τους πολίτες, τις κυβερνήσεις και την κοινωνία γενικότερα·

89. επισημαίνει ότι οι διπλές διαταραχές αποτελούν πρόκληση για τις θεραπευτικές υπηρεσίες, καθώς οι ασθενείς συχνά παραπέμπονται από τη μία υπηρεσία στην άλλη, γεγονός που δυσχεραίνει την πρόσβαση σε αγωγή· υπογραμμίζει την ανάγκη να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η συνύπαρξη ψυχικών και άλλων παθήσεων, και υπογραμμίζει ότι μια προσέγγιση με επίκεντρο τον ασθενή θα πρέπει να συνεκτιμά την ψυχική υγεία καθ' όλη τη διάρκεια της διαδρομής του ασθενούς, από τη διάγνωση έως και μετά τη θεραπεία, μεταξύ άλλων για τους επιζώντες του καρκίνου· συνιστά επομένως να συμπεριληφθούν οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας και η κατάλληλη ψυχολογική υποστήριξη στην ολοκληρωμένη περίθαλψη που παρέχεται στους ασθενείς·

90. εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για τη χαμηλή διαθεσιμότητα ολοκληρωμένων κέντρων υποστήριξης του εθισμού στο πλαίσιο του αυξανόμενου αριθμού των παθήσεων αυτών και για τις επιπτώσεις στην ψυχική υγεία·

91. καλεί επομένως τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τα οικεία συστήματα ψυχικής υγείας δημιουργώντας δίκτυα διασυνδεδεμένων υπηρεσιών που να καλύπτουν ευρύ φάσμα αναγκών φροντίδας και υποστήριξης, εντός και εκτός του τομέα της υγείας, δηλαδή τη συνεργασία μεταξύ ψυχολογικών και ψυχιατρικών υπηρεσιών και υπηρεσιών κοινωνικής ασφάλισης, και εξασφαλίζοντας τη διαθεσιμότητα ευπρόσιτων παρεμβάσεων (κοινωνική φροντίδα), οδών φροντίδας και ποιοτικών προσβάσιμων ψυχολογικών πρώτων βοηθειών·

Επαγγελματίες ψυχικής υγείας

92. τονίζει την ανάγκη να εξασφαλιστούν περαιτέρω επενδύσεις στις υπηρεσίες δημόσιας υγείας και να στελεχωθούν με επαρκή αριθμό επαγγελματιών ψυχικής υγείας· αναγνωρίζει ότι οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού στον τομέα της ψυχικής υγείας, οι οποίες προκαλούνται από την ανεπαρκή κατάρτιση, την αδυναμία διατήρησης του προσωπικού, την αλλαγή θέσης εργασίας, τη διαρροή εγκεφάλων, την επαγγελματική εξουθένωση, τις απολύσεις, τη συνταξιοδότηση και άλλα γεγονότα, υπονομεύουν την προσβασιμότητα των υπηρεσιών ψυχικής υγείας· τονίζει επίσης ότι η αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού στον τομέα της ψυχικής υγείας είναι κρίσιμη για τη βελτίωση της προσβασιμότητας των υπηρεσιών, της μελλοντικής ετοιμότητας για πανδημίες και την παροχή περίθαλψης σε παιδιά και νέους·

93. τονίζει τη σημασία της χαρτογράφησης των υπηρεσιών ψυχικής υγείας και της εφαρμογής της στην οργάνωση των εθνικών συστημάτων υγείας·

94. επισημαίνει την ανάγκη για καλύτερα καταρτισμένους επαγγελματίες στην ΕΕ χάρη στη διασφάλιση προγραμμάτων κατάρτισης, επανακατάρτισης, πιστοποίησης και ανάπτυξης ικανοτήτων για το προσωπικό, προκειμένου να αυξηθεί ο αριθμός των ειδικευμένων επαγγελματιών και συνεπώς να τηρούνται πρότυπα και οι υποχρεώσεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΣΗΕΔΑΑ)· υποστηρίζει την προσαρμογή των προγραμμάτων κατάρτισης σε σχέση με την πολιτισμική ευαισθησία για επαγγελματίες που ασχολούνται με διάφορους πληθυσμούς, συνυπολογίζοντας την παροχή πολιτιστικά ευαίσθητων συμβουλών και συγκεκριμένα πλαίσια και ανάγκες, όπως τα τραύματα που προκαλούνται από τον πόλεμο και τις συγκρούσεις, καθώς και τις φυσικές καταστροφές·

95. προτείνει να διερευνηθεί η διατομεακή κατάρτιση για όλους τους επαγγελματίες, προκειμένου να γίνει καλύτερα κατανοητή η σχέση μεταξύ σωματικής και ψυχικής υγείας και να διασφαλιστεί η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σε ολόκληρη την ΕΕ και τα κράτη μέλη·

96. προτρέπει την Επιτροπή να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για τη βελτίωση της συντονισμένης αντιμετώπισης των ελλείψεων του εργατικού δυναμικού στον τομέα της ψυχικής υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πανευρωπαϊκής χαρτογράφησης και της εφαρμογής βέλτιστων πρακτικών· προτρέπει τα κράτη μέλη να επενδύσουν στην πρόσληψη και διατήρηση επαγγελματιών ψυχικής υγείας για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων ελλείψεων προσωπικού και την αντιμετώπιση των ανεπαρκών επενδύσεων στα δημόσια συστήματα υγείας·

Πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη

97. τονίζει τη σημασία των υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης για τον προσυμπτωματικό ψυχιατρικό έλεγχο και τη διασφάλιση της έγκαιρης παρέμβασης σε περίπτωση ψυχικών παθήσεων, της παραπομπής σε εξειδικευμένη και διεπιστημονική περίθαλψη και της παρακολούθησης ατόμων με ψυχικές παθήσεις καθ’ όλη τη διάρκεια της ζωής τους· πιστεύει ότι η πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη θα πρέπει να διαδραματίζει σημαντικότερο ρόλο στη θεραπεία ασθενών με ψυχικές παθήσεις· καλεί τα κράτη μέλη να εξοπλίσουν τις υπηρεσίες πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης με ειδικούς επαγγελματίες ψυχικής υγείας, και υποστηρίζει, στο πλαίσιο αυτό, την εστίαση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης στις αντιδράσεις με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων·

Τηλεϋγεία

98. αναγνωρίζει ότι οι ψηφιακές υπηρεσίες υγείας και τηλεϋγείας μπορούν να καλύψουν έναν ευρύτερο πληθυσμό,

συμπεριλαμβανομένων των πληθυσμών σε απομακρυσμένες περιοχές, και να μειώσουν τον χρόνο αναμονής, παρέχοντας παράλληλα εύκολη πρόσβαση και οικονομικά προσιτή στήριξη· υποστηρίζει την άποψη ότι η αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για την ψυχική υγεία έχει τη δυνατότητα να συμβάλει σημαντικά στις προσπάθειες των κρατών μελών για την επίτευξη ψυχιατρικής κάλυψης σε ολόκληρη την ΕΕ· καλεί επομένως την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν διασυνοριακά δίκτυα και ψηφιακά εργαλεία χάρη στα οποία οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας θα μπορούν να παρέχουν τέτοιες υπηρεσίες, μεταξύ άλλων σε εθελοντική βάση ή με χαμηλό κόστος, ιδίως για ευάλωτους πληθυσμούς, συμπεριλαμβανομένων των περιθωριοποιημένων μειονοτήτων και κοινοτήτων, των κοινωνικοοικονομικά μειονεκτουσών ή απομακρυσμένων περιοχών· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να προωθήσουν βέλτιστες πρακτικές για την ψηφιακή ψυχική υγεία, με γνώμονα τις δεοντολογικές αρχές, την ιδιωτικότητα, την ασφάλεια και τη λογοδοσία· καλεί τα κράτη μέλη να παράσχουν προσβάσιμους πόρους ψυχικής υγείας σε διάφορες μορφές, όπως ηχητικό και οπτικό υλικό και βίντεο, για την κάλυψη των ποικίλων αναγκών αλφαβητισμού·

99. αναγνωρίζει τις δυνητικές επιπτώσεις που έχουν οι ψηφιακές υπηρεσίες ψυχικής υγείας στην αύξηση της προσβασιμότητας για τους νέους, ιδίως σε απομακρυσμένες ή υποεξυπηρετούμενες περιοχές· αναγνωρίζει ότι οι ψηφιακές ανισότητες και τα εμπόδια γραμματισμού ενδέχεται να εμποδίζουν την πρόσβαση ορισμένων νέων σε διαδικτυακές υπηρεσίες ψυχικής υγείας· καλεί τα κράτη μέλη να παράσχουν κατάρτιση στον ψηφιακό γραμματισμό και πόρους για τον εφοδιασμό των νέων με τις απαραίτητες δεξιότητες για την πλοήγηση και την αξιοποίηση των διαδικτυακών πλατφορμών υποστήριξης της ψυχικής υγείας· τονίζει τη σημασία να σχεδιαστούν ψηφιακοί πόροι και πλατφόρμες ψυχικής υγείας με φιλικές προς τους νέους διεπαφές και περιεχόμενο σε απλή γλώσσα, ώστε να διασφαλιστεί η προσβασιμότητά τους για νέους με διαφορετικά επίπεδα ψηφιακού γραμματισμού·

Έγκαιρη διάγνωση και παρέμβαση

100. θεωρεί ότι οι ψυχικές παθήσεις αυτή τη στιγμή διαγιγνώσκονται ανεπαρκώς, εσφαλμένα ή καθυστερημένα στην ΕΕ, γεγονός που έχει σημαντικές ατομικές και κοινωνιακές συνέπειες, με αποτέλεσμα να χρήζει επείγουσας προσοχής το ζήτημα αυτό· θεωρεί ότι ο στιγματισμός, η περιορισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας, οι ανεπαρκείς υποδομές και οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και παράγοντες όπως τα διαφορετικά επίπεδα ευαισθητοποίησης και εμπειρογνωσίας των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης επιδεινώνουν τα ζητήματα αυτά· υπογραμμίζει ότι κάθε ψυχική πάθηση επηρεάζει κάθε άτομο με διαφορετικό τρόπο, ανάλογα με την

εμπειρία του και συνεπώς κάθε διάγνωση πρέπει να είναι ατομική και προσαρμοσμένη στον ασθενή·

101. υπογραμμίζει τη σημασία της έγκαιρης διάγνωσης και παρέμβασης για τις ψυχικές παθήσεις, με έμφαση στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, δεδομένου ότι η έγκαιρη παρέμβαση είναι οικονομικά αποδοτική και μπορεί να αποτρέψει μια αρνητική έκβαση·

102. επισημαίνει ότι ο έγκαιρος εντοπισμός και η θεραπευτική αντιμετώπιση της κατάθλιψης και των διαταραχών που οφείλονται στη χρήση ουσιών είναι ζωτικής σημασίας για τη μείωση του αριθμού αυτοκτονιών κατά ένα τρίτο έως το 2030, σύμφωνα με τη δέσμευση των κρατών μελών στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης του ΠΟΥ για την ψυχική υγεία 2013-2030 και του στόχου 3.4 των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να λάβουν υπόψη ότι ο έγκαιρος εντοπισμός, η αξιολόγηση, η διαχείριση και η επακόλουθη παρακολούθηση των ατόμων που έχουν επιχειρήσει να αυτοκτονήσουν αποτελούν μέρος της παραπομπής και της υποστήριξης· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τεκμηριωμένες παρεμβάσεις του ΠΟΥ σε προγράμματα πρόληψης της αυτοκτονίας και να στηρίξουν ανοικτές τηλεφωνικές γραμμές για την πρόληψη της αυτοκτονίας με τη χρηματοδότηση, την ανάπτυξη ικανοτήτων και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών·

103. συνιστά τη σχετική χρήση εργαλείων προσυμπτωματικού ελέγχου, και θεωρεί ότι θα πρέπει να επικυρώνονται[1] και να προσαρμόζονται ειδικά στον στοχευόμενο πληθυσμό· σημειώνει ότι η χρήση εργαλείων προσυμπτωματικού ελέγχου δεν θα πρέπει να γίνεται εις βάρος της συγκεκριμένης υποστήριξης και θεραπείας από επαγγελματίες ψυχικής υγείας, κάτι που μπορεί να συμβεί ιδίως στο σχολικό περιβάλλον[2]· σημειώνει ότι τα τεκμηριωμένα ψηφιακά εργαλεία για τον προσυμπτωματικό ψυχιατρικό έλεγχο και την έγκαιρη θεραπεία μπορούν να είναι χρήσιμα όταν οι υπηρεσίες είναι ανεπαρκείς, αλλά θα πρέπει να χρησιμοποιούνται προσεκτικά και με κατάλληλη ρύθμιση, δεν μπορούν δε να αντικαθιστούν τις υπηρεσίες με φυσική παρουσία·

104. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αυξήσουν τη χρηματοδότηση για την κατάρτιση, την ανάπτυξη ικανοτήτων και την υλοποίηση προγραμμάτων που εστιάζουν στο εργατικό δυναμικό στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, προκειμένου να εντοπίζονται καλύτερα οι ψυχικές παθήσεις και να αναγνωρίζονται οι πρώτες ανησυχητικές ενδείξεις· καλεί την Επιτροπή να προωθήσει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών

---

1 Κοινό Κέντρο Ερευνών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή), Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide, 2008.

2 WHO, First meeting of the pan-European Mental Health Coalition: from debate to action, 2022.

σχετικά με την έγκαιρη διάγνωση και την παραπομπή σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας από εκπαιδευτικά και δικαστικά συστήματα και συστήματα υγείας και κοινωνικής ασφάλισης·

Πρώτες βοήθειες ψυχικής υγείας

105. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να εγκρίνουν προγράμματα κατάρτισης για τις πρώτες βοήθειες στον τομέα της ψυχικής υγείας, μεταξύ άλλων σχετικά με τις ψυχολογικές πρώτες βοήθειες σε μεγάλη κλίμακα, ώστε να εφοδιάζονται τα άτομα με τις γνώσεις και δεξιότητες που χρειάζονται για να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν κρίσεις ψυχικής υγείας, ιδίως σε πολιτισμικά ευαίσθητα περιβάλλοντα για παιδιά, όπως η μετανάστευση·

Έγκαιρη παρέμβαση σε νεαρή ηλικία

106. υπενθυμίζει την ανάγκη για πρόληψη σε νεαρή ηλικία μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει επενδύσεις στην τέχνη και το παιχνίδι, επαρκή πρόσβαση και πόρους σε υπηρεσίες ψυχολογίας, κατάρτιση στον τομέα της ψυχικής υγείας και κατευθυντήριες γραμμές για τους εκπαιδευτικούς με γνώμονα την αντιμετώπιση των ψυχικών παθήσεων, όπως η ενημέρωση και κατάρτιση σε θέματα ευαισθησίας, και ατομική καθοδήγηση ώστε να παρέχονται στους σπουδαστές ασφαλείς χώροι και πιο προσωπικές, μη συγκρουσιακές σχέσεις με τους εκπαιδευτές τους·

107. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να σχεδιάσουν και να προωθήσουν εκπαιδευτικά προγράμματα για να δώσουν στα παιδιά και τους εφήβους τη δυνατότητα να κατανοούν και να αντιμετωπίζουν το πλήρες φάσμα των συναισθημάτων τους, καθώς και να διερευνήσουν εργαλεία και στρατηγικές για τη στήριξη της ψυχικής τους ευεξίας· καλεί τα κράτη μέλη να ενισχύσουν την ικανότητα των σχολείων και να εξοπλίσουν επαρκώς τα ιδρύματα προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να καλύπτουν τις ιδιαίτερες ανάγκες των κοινοτήτων τους·

108. αναγνωρίζει τις δυνατότητες των τεκμηριωμένων προγραμμάτων γονικής μέριμνας, καθώς μπορούν να συμβάλουν στην προώθηση της ανταπόκρισης στην παροχή φροντίδας και στην ανάπτυξη των παιδιών, στην προαγωγή θετικών σχέσεων μεταξύ παιδιών και φροντιστών και στη στήριξη της ψυχικής υγείας των γονέων και των φροντιστών, που αποτελούν στο σύνολό τους καθοριστικούς παράγοντες για τη θετική ψυχική υγεία καθ’ όλη τη διάρκεια της ζωής·

109. καλεί επομένως τα κράτη μέλη να επενδύσουν στην έγκαιρη παρέμβαση για παιδιά, εφήβους, γονείς και οικογένειες, ιδίως στο πλαίσιο των υπηρεσιών μητρικής ψυχικής υγείας, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων πρόληψης, προσυμπτωματικού ελέγχου και στήριξης·

Ανθρωποκεντρική προσέγγιση

110. αναγνωρίζει ότι τα άτομα με ψυχικές παθήσεις και ψυχοκοινωνικές αναπηρίες έχουν το δικαίωμα να ζουν μια πλήρη και ουσιαστική ζωή και σε κατάσταση ευεξίας, που τους επιτρέπει να πραγματώνουν τις ικανότητές τους, να αντεπεξέρχονται στις καθημερινές πιέσεις της ζωής, να εργάζονται παραγωγικά και εποικοδομητικά και να συνεισφέρουν στην κοινότητά τους· καλεί τα κράτη μέλη να προωθήσουν την ενδυνάμωση και την κοινωνική ένταξη των ατόμων με ψυχικές παθήσεις και αναπηρίες·

111. θεωρεί ότι οι πολιτικές που επηρεάζουν ή αφορούν την ψυχική υγεία πρέπει να είναι πολυδιάστατες και ανθρωποκεντρικές και να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, αναγνωρίζοντας την πολυμορφία, την πολιτισμική ευαισθησία και τις πολλαπλές διατομεακές ανάγκες·

112. επισημαίνει τον απαραίτητο ρόλο που διαδραματίζει ένα διεπιστημονικό εργατικό δυναμικό στον τομέα της υγείας και τα κλινικά, οικονομικά και οργανωτικά οφέλη που έχει η υγειονομική περίθαλψη σε επίπεδο κοινότητας, και αναγνωρίζει τη σημασία της διασφάλισης κατάλληλων προτύπων κατάρτισης και ρύθμισης για τους παρόχους ψυχιατρικής περίθαλψης·

Βιώματα

113. επισημαίνει την ανάγκη συμμετοχής ατόμων με βιώματα ψυχικών παθήσεων στην ανάπτυξη ολοκληρωμένων υπηρεσιών· καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειές τους ώστε να διασφαλίσουν μια πιο ουσιώδη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών και τις εκπροσωπούμενες κοινότητες, με εμπειρογνώμονες και ιδίως με άτομα με βιώματα και με τους φροντιστές τους· προτείνει να περιλαμβάνονται και να συμμετέχουν τα άτομα με βιώματα σε όλα τα στάδια της χάραξης πολιτικής, σε συνεργασία με τους φορείς λήψης αποφάσεων και τους βασικούς συμφεροντούχους με μη προσχηματικό τρόπο·

Ιδρυματοποίηση

114. σημειώνει ότι ορισμένα σύγχρονα ψυχιατρικά ιδρύματα σε ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να ακολουθούν μια θεραπευτική προσέγγιση η οποία μπορεί να οδηγήσει σε στέρηση της αυτενέργειας, επιδείνωση του στιγματισμού μεταξύ άλλων προβληματισμών ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα[1], και μπορεί να επιδεινώσει την έκβαση της ψυχικής υγείας· καλεί τα κράτη μέλη να ενστερνιστούν τη στροφή προς την αποϊδρυματοποίηση των ατόμων με ψυχικές παθήσεις, διασφαλίζοντας την ανάπτυξη εναλλακτικών λύσεων αντί των παραδοσιακών ψυχιατρικών ιδρυμάτων και

---

1 Συμβούλιο της Ευρώπης, Reform of mental health services: an urgent need and a human rights imperative.

εξασφαλίζοντας ότι οι ασθενείς λαμβάνουν σύγχρονες και προηγμένες θεραπείες· προειδοποιεί για το φαινόμενο της διαϊδρυματοποίησης, και πιστεύει ότι απαιτούνται αποτελεσματικές στρατηγικές και υγειονομική περίθαλψη σε επίπεδο κοινότητας για την αποφυγή τέτοιων περιστατικών·

115. υποστηρίζει την αποϊδρυματοποίηση και την ανεξάρτητη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία, και αναγνωρίζει τη σημασία της ψυχολογικής υποστήριξης για τα άτομα με αναπηρία, με γνώμονα την καλύτερη ένταξή τους στην κοινωνία, και παροτρύνει τα κράτη μέλη να επανεξετάσουν την οργάνωση των εθνικών υπηρεσιών υγείας και να προσαρμόσουν την προσέγγιση της ψυχικής υγείας σύμφωνα με τη στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία[22]·

116. καλεί τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν για την αποκατάσταση των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με ψυχικές παθήσεις, προωθώντας την εργασία και άλλες δραστηριότητες και διασφαλίζοντας ότι κάθε άτομο λαμβάνει στήριξη κατ' οίκον σύμφωνα με τις ανάγκες του και τον ιδιαίτερο βαθμό ανεξαρτησίας του·

Υποστήριξη και θεραπεία όσον αφορά την ψυχική υγεία

117. τονίζει ότι τα άτομα με ψυχικές παθήσεις και ψυχοκοινωνικές αναπηρίες έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν τεκμηριωμένη αγωγή και υποστήριξη προσαρμοσμένη στις ανάγκες τους·

118. αναγνωρίζει ότι η ψυχιατρική αγωγή και υποστήριξη συνίσταται σε κάτι περισσότερο από την ανακούφιση των συμπτωμάτων και συνιστά προσωπικό ταξίδι προς μια ζωή με νόημα, αξίες, σκοπούς και σχέσεις, παρά τις προκλήσεις που θέτει η ψυχική πάθηση, και δεν θα πρέπει να περιορίζεται αποκλειστικά στη θεραπευτική αγωγή και αποκατάσταση, αλλά θα πρέπει επίσης να βελτιώνει την ψυχική ευεξία μέσω της ενισχυτικής και προληπτικής φροντίδας· τονίζει την ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα στην αποτελεσματική, τεκμηριωμένη, ανθρωποκεντρική θεραπευτική αγωγή και στην υποστήριξη της συνολικής ευεξίας· επισημαίνει ακόμη την ανάγκη να αντιμετωπιστεί η εξάπλωση εσφαλμένων πληροφοριών και παραπληροφόρησης εν μέσω της ακμάζουσας «βιομηχανίας ευεξίας» που μπορεί να βλάψει την ψυχική υγεία, να καθυστερήσει ή να αποτρέψει τη θεραπεία, και να ενθαρρύνει τη διάδοση εσφαλμένων πληροφοριών και παραπληροφόρησης·

119. τονίζει την ανάγκη να συνεκτιμάται η διάσταση του φύλου στην ψυχιατρική θεραπεία, καθώς τα διάφορα φύλα έχουν διαφορετικές ανάγκες όσον αφορά τις ψυχικές παθήσεις·

120. ενθαρρύνει την ενσωμάτωση των υπηρεσιών υποστήριξης της οικογένειας και των φροντιστών στα μοντέλα παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας· καλεί επομένως τα κράτη μέλη να θεσπίσουν

προγράμματα στήριξης της ψυχικής υγείας ειδικά σχεδιασμένα για τους φροντιστές και τις οικογένειες ψυχιατρικών ασθενών, συμπεριλαμβανομένης της παροχής συμβουλών, της φροντίδας ανάπαυλας και της υποστήριξης από ομοιοπαθείς, καθώς και της παρέμβασης σε καταστάσεις κρίσης·

121. καλεί τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την πρόσβαση στην περίθαλψη, τη θεραπεία και την υποστήριξη για τις ψυχικές παθήσεις και τις συναφείς χρόνιες παθήσεις, με την εφαρμογή και ενίσχυσης της ολιστικής, ολοκληρωμένης και διεπιστημονικής περίθαλψης, δεδομένου ότι η έκβαση είναι λιγότερο επιτυχής όταν οι παθήσεις αντιμετωπίζονται μεμονωμένα· ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη τους κοινωνικούς, ψυχολογικούς και βιολογικούς παράγοντες, καθώς και το γεγονός ότι ο ασθενείς έχει κεντρική θέση και δυνατότητα επιλογής κατά τη λήψη θεραπευτικών αποφάσεων· υπογραμμίζει τη σημασία της ελεγχόμενης πρόσβασης σε φάρμακα, με παράλληλη πρόληψη της κατάχρησής τους με τη μορφή επικίνδυνης υπερβολικής χρήσης φαρμάκων, της αυτοφαρμακευτικής αγωγής ή της λήψης τους για μη ιατρικούς σκοπούς·

Φροντίδα για σπουδαστές

122. καλεί τα κράτη μέλη να διευκολύνουν την πρόσβαση των νέων σε ψυχική υποστήριξη, όπως η ψυχοκοινωνική συμβουλευτική και η ψυχοθεραπεία χωρίς διοικητικό φόρτο· συνιστά στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι οι σπουδαστές έχουν άμεση πρόσβαση σε ψυχολογική βοήθεια όταν την αναζητούν· αναγνωρίζει τις δυνητικές πρόσθετες προκλήσεις στον τομέα της ψυχικής υγείας που μπορούν να προκύψουν για τους σπουδαστές κατά τη συμμετοχή τους σε προγράμματα ανταλλαγών, και καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να παράσχουν επαρκή στήριξη, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+·

Διαχείριση χρόνιων παθήσεων

123. επισημαίνει ότι η ψυχική υγεία και οι συναφείς χρόνιες παθήσεις ερμηνεύονται καλύτερα ως βιοψυχοκοινωνικές εμπειρίες και επομένως η αποτελεσματική θεραπεία απαιτεί ολιστικές, διεπιστημονικές και ολοκληρωμένες υπηρεσίες περίθαλψης στο πλαίσιο πρωτοβουλιών για τη διαχείριση χρόνιων παθήσεων· επισημαίνει ότι η εν λόγω στήριξη της ψυχικής υγείας, συμπεριλαμβανομένων των ομάδων ψυχολογικής συμβουλευτικής και στήριξης, ενισχύει την τήρηση της αγωγής και τη συνολική ευεξία των ατόμων με χρόνιες παθήσεις και των μελών των οικογενειών τους· αναγνωρίζει ότι η αυτοδιαχείριση χρόνιων παθήσεων, καθώς και η εκπαίδευση των ατόμων όσον αφορά την υγιή διαχείριση του στρες, την αντιμετώπιση του άγχους και την πρόληψη της κατάθλιψης μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων για τη φροντίδα και αντιμετώπιση

μακροχρόνιων ψυχικών παθήσεων και τον μετριασμό επιβλαβών συμπεριφορών·

124. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να προωθήσουν πολιτικές με βάση τεκμηριωμένες πρακτικές ουσιαστικής συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών ψυχικής υγείας και των υπηρεσιών κοινωνικών υπηρεσιών στα κράτη μέλη, σύμφωνα με μια προσέγγιση ΨΥΟΠ και κοινωνικής συνταγογράφησης, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε κράτους μέλους·

Κοινοτική ψυχιατρική περίθαλψη (ΚΨΠ)

125. αναγνωρίζει ότι η ΚΨΠ είναι ένα προσβάσιμο, τεκμηριωμένο και προσανατολισμένο στην αποκατάσταση δίκτυο υπηρεσιών υποστήριξης και πόρων με επαρκή ικανότητα για μια τοπική κοινότητα, το οποίο παρέχει τη στήριξη, τις θεραπευτικές παρεμβάσεις και την αναγκαία αγωγή που απαιτούνται για αυτόν τον στοχευμένο πληθυσμό με κατάλληλο και έγκαιρο τρόπο[1]· σημειώνει τα οφέλη της ΚΨΠ όσον αφορά τη συμβολή στην πρόληψη, τη διάγνωση και τη θεραπευτική αντιμετώπιση ψυχικών παθήσεων, ιδίως όταν συνδέονται με υπηρεσίες ενδονοσοκομειακής, εξωνοσοκομειακής και δημόσιας πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης· καλεί επομένως τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν ορθές πρακτικές ΚΨΠ[2] και να εντείνουν τις επενδύσεις σε υφιστάμενες υπηρεσίες υποστήριξης της ΚΨΠ στο πλαίσιο των υφιστάμενων υποδομών υγειονομικής περίθαλψης και να διευκολύνουν τη συμμετοχή όλων των σχετικών συμφεροντούχων (δηλαδή των επαγγελματιών ψυχικής υγείας, των ασθενών και των οικογενειών τους, των εκπαιδευτών και των υπευθύνων χάραξης πολιτικής)· καλεί την Επιτροπή να διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με το πρότυπο κοινοτικής ψυχιατρικής περίθαλψης·

Εξάλειψη των διακρίσεων και ένταξη

Ένταξη και αποδοχή

126. υπενθυμίζει ότι τα περισσότερα άτομα που ζουν με ψυχικές παθήσεις συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία και την αγορά εργασίας, παρότι αυτή η πληθυσμιακή ομάδα παρουσιάζει πολύ χαμηλότερη συνολική απασχολησιμότητα, και ενώ τα άτομα με αναπηρία ή τα άτομα που πάσχουν από χρόνιες παθήσεις είναι πιθανότερο να εμφανίσουν ψυχικές παθήσεις και να βιώσουν υψηλότερα ποσοστά αποκλεισμού στον χώρο εργασίας·

---

1 Thornicroft, G., et al., Community mental health care worldwide: current status and further developments, 2016.

2 WHO, Guidance on community mental health services: promoting person-centred and rights-based approaches, 2021.

127. επιμένει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόσουν διαρθρωτικές πολιτικές για τη στήριξη των ατόμων με ψυχικές παθήσεις στην καθημερινή τους ζωή, ιδίως των εργαζομένων, των παιδιών, των εφήβων και των νέων ενηλίκων, των γονέων και των ηλικιωμένων·

128. προτρέπει τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι τα άτομα που βρίσκονται σε άδεια για ιατρικούς λόγους που συνδέονται με ψυχικές παθήσεις δεν αντιμετωπίζουν διακρίσεις στον τομέα της απασχόλησης· προτρέπει τα κράτη μέλη, για να μειωθούν οι ανισότητες και να αντιμετωπιστούν οι κοινωνικοί καθοριστικοί παράγοντες, να εφαρμόσουν εθνικά σχέδια με μια προσέγγιση ΨΥΟΠ για τα άτομα με ψυχικές και συναφείς χρόνιες παθήσεις, τα οποία μεταξύ άλλων:

α) προωθούν την προσαρμογή, την ένταξη και την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας·

β) εξασφαλίζουν εύλογες και ευέλικτες προσαρμογές στην εργασία, λαμβανομένης υπόψη της ικανότητάς τους να εργάζονται·

γ) παρέχουν βοήθεια και πληροφορίες στους εργαζομένους όταν χρειάζονται άδεια λόγω ψυχικών παθήσεων και περιλαμβάνουν μηχανισμούς οικονομικής στήριξης και στήριξης της αποκατάστασης·

δ) εντείνουν τις προσπάθειες για τη στήριξη της πρόσληψής τους, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι τα μέτρα αυτά δεν αυξάνουν τον αδικαιολόγητο διοικητικό φόρτο για τις εταιρείες αυτές, ιδίως τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις·

Έρευνα και καινοτομία

129. τονίζει τον κεντρικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η ΕΕ στην παροχή κινήτρων για έρευνες στον τομέα της ψυχικής υγείας, τόσο ως προς τη χρηματοδότηση όσο και ως παγκόσμιος πολιτικός παράγοντας· καλεί επομένως την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να επενδύσουν σε περαιτέρω έρευνες και στην υλοποίηση των αποτελεσμάτων των ερευνών όσον αφορά την ψυχική υγεία, στην ενεργό προαγωγή της ψυχικής υγείας και στην πρόληψη των ψυχικών παθήσεων, καθώς και στην προώθηση της υγείας του εγκεφάλου και τη συμπερίληψη, κατά τη διαβούλευση με σχετικούς συμφεροντούχους, τομέων που δεν έχουν ερευνηθεί επαρκώς στους τομείς προτεραιότητας·

130. υπενθυμίζει ότι οι δημόσιες επενδύσεις πρέπει να είναι διαφανείς και να αποφέρουν δημόσια οφέλη όσον αφορά την οικονομική προσιτότητα, τη διαθεσιμότητα και την προσβασιμότητα των τελικών προϊόντων·

Ειδικοί τομείς έρευνας

131. τονίζει την επείγουσα ανάγκη για περαιτέρω έρευνες και επιστημονικές γνώσεις όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίον μπορεί να προληφθεί η ταυτόχρονη εμφάνιση κακής ψυχικής και σωματικής υγείας, και ζητεί να διερευνηθούν οι παράγοντες που οδηγούν σε σοβαρές ψυχικές παθήσεις, καθώς και οι παράγοντες που ενισχύουν την ανθεκτικότητα έναντι των παθήσεων αυτών· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διαθέσουν επαρκή χρηματοδότηση για έρευνες όσον αφορά τη σχέση μεταξύ ψυχικής υγείας και συναφών χρόνιων παθήσεων·

132. επισημαίνει την ανάγκη για διεπιστημονικές μελέτες που θα καλύψουν τις ελλείψεις όσον αφορά τις γνώσεις στον τομέα της υγείας και τις κοινωνικές και οικονομικές γνώσεις και που θα εξετάσουν πώς συνδέονται οι δράσεις παρέμβασης σε όλους τους σχετικούς τομείς και στον τομέα της ψυχικής υγείας·

133. επικροτεί τη στήριξη και τόνωση της εφαρμογής και ανάπτυξης προγραμμάτων κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας για την αντιμετώπιση της ψυχικής υγείας στον ευρύτερο πληθυσμό·

134. καλεί την Επιτροπή να παράσχει κίνητρα για την ανάπτυξη και εισαγωγή τεχνολογικών, φαρμακευτικών και συμπεριφορικών παρεμβάσεων· καλεί επίσης την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να επενδύσουν σε περαιτέρω έρευνες σχετικά με τις ψηφιακές τεχνολογίες και την ψυχική υγεία και να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές που χρησιμοποιούνται στην ψηφιακή ψυχική υγεία·

135. καλεί την Επιτροπή να στηρίξει την έρευνα σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ του αλκοόλ, των αναλγητικών και της χρήσης ποικιλιών κάνναβης με υψηλή συγκέντρωση τετραϋδροκανναβινόλης (THC) ως ναρκωτικών και των διαφόρων τρόπων κατανάλωσής τους και να αποκτήσει δεδομένα σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις αυτές·

Κοινωνική συνταγογράφηση[1]

136. αναγνωρίζει ότι η κοινωνική συνταγογράφηση είναι μια χρήσιμη, πρακτική, ολιστική και αποτελεσματική προσέγγιση που μπορεί να ενσωματωθεί στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας περίθαλψης εντός των εθνικών συστημάτων υγείας, όπως επισημαίνει ο ΠΟΥ στην εργαλειοθήκη του σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της κοινωνικής συνταγογράφησης· τονίζει το γεγονός ότι η κοινωνική συνταγογράφηση περιλαμβάνει τη σωματική άσκηση, τον πολιτισμό, τις τέχνες και άλλα μέτρα, και σημειώνει ότι θα πρέπει να εξεταστούν στρατηγικές για τη βελτίωση της πρόσβασης σε τεκμηριωμένες ψυχολογικές και φαρμακολογικές παρεμβάσεις, καθώς και για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των ψυχικών παθήσεων·

---

1 WHO, A toolkit on how to implement social prescribing, 2022.

137. καλεί τα κράτη μέλη να αναπτύξουν κατάλληλες και επαρκείς νέες κοινωνικές παρεμβάσεις συνταγογράφησης για άτομα με ψυχικές παθήσεις ή που θα επωφεληθούν από τις εν λόγω παρεμβάσεις· καλεί την Επιτροπή να διοργανώσει συζητήσεις με τα κράτη μέλη σχετικά με τεκμηριωμένες πρακτικές στον τομέα της κοινωνικής συνταγογράφησης και να ανταλλάξει βέλτιστες πρακτικές·

Παγκόσμια ψυχική υγεία

138. επικροτεί τη συμπερίληψη της ψυχικής υγείας στη στρατηγική της ΕΕ για την παγκόσμια υγεία ως αναδυόμενη πρόκληση στην οποία πρέπει να δοθεί προτεραιότητα, με έμφαση στην ενίσχυση της διαθεσιμότητας υπηρεσιών ψυχικής υγείας στην πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη·

139. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν τον ρόλο της ΕΕ στην παγκόσμια σκηνή, στην πρώτη γραμμή της πρόληψης προβλημάτων ψυχικής υγείας, της οικοδόμησης ανθεκτικότητας και της περίθαλψης, και να ενισχύσουν τις διακρατικές εταιρικές σχέσεις και τα δίκτυα οργανώσεων και ατόμων, για την καλύτερη ανταλλαγή εμπειριών, υπηρεσιών και πρακτικών στον τομέα της ψυχικής υγείας, και να συνεκτιμούν την ψυχική υγεία σε δράσεις εξωτερικής πολιτικής·

140. επισημαίνει ότι το εργατικό δυναμικό στον τομέα της ψυχικής υγείας είναι εξίσου σημαντικό με όλους τους άλλους πόρους βοήθειας σε φυσικές, κλιματικές, ανθρωπιστικές, γεωπολιτικές καταστροφές και καταστροφές που σχετίζονται με συγκρούσεις· πιστεύει ότι το εργατικό δυναμικό στον τομέα της ψυχικής υγείας θα πρέπει επομένως να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των εθελοντών για την παροχή πρώτων βοηθειών στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις πολιτικής προστασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας· συνιστά να περιλαμβάνεται η κατάρτιση για ψυχολογικές πρώτες βοήθειες στα μαθήματα πρώτων βοηθειών για το προσωπικό και τους εθελοντές που συμμετέχουν στις επιχειρήσεις αυτές·

141. ζητεί να αναπτυχθούν επειγόντως, στους τομείς υγειονομικής περίθαλψης των κρατών μελών, ψυχοκοινωνικές δομές υποστήριξης της ψυχικής υγείας, οι οποίες θα απευθύνονται ειδικά στα θύματα φυσικών, κλιματικών, ανθρωπιστικών, γεωπολιτικών καταστροφών και καταστροφών που σχετίζονται με συγκρούσεις, στους αιτούντες άσυλο και στους μετανάστες όποιο κι αν είναι το υπόβαθρό τους· καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να αναλάβουν επείγουσα δράση για το κλίμα ώστε να μετριαστεί το άμεσο και έμμεσο κόστος της κλιματικής αλλαγής για την υγεία, ιδίως την ψυχική υγεία· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να ενσωματώσουν δομές ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής στήριξης στα προγράμματα σχεδιασμού έκτακτων αναγκών σε όλα τα στάδια (ετοιμότητα, αντίδραση και αποκατάσταση) και στα σχέδια ετοιμότητας για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, ώστε να προετοιμαστούν αποτελεσματικά

για την αντιμετώπιση μελλοντικών κρίσεων στον τομέα της υγείας και άλλων απειλών στην ΕΕ και παγκοσμίως·

Η ψυχική υγεία στην ΕΕ

Παρακαταθήκη

142. υπενθυμίζει τη σημασία των βιολογικών καθοριστικών παραγόντων και τον αντίκτυπο που έχουν οι κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες στην ψυχική υγεία, και ενθαρρύνει τη συνεκτίμηση του βιοψυχοκοινωνικού μοντέλου στο πλαίσιο της ψυχιατρικής περίθαλψης· καλεί την Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη το μοντέλο αυτό σε όλες τις σχετικές δράσεις και πρωτοβουλίες της ΕΕ, ώστε να διασφαλίζεται μια ισορροπημένη προσέγγιση·

143. επικροτεί την ολοκληρωμένη προσέγγιση της ψυχικής υγείας που ανακοίνωσε η Επιτροπή ως πρώτο βήμα για την αντιμετώπιση και πρόληψη των ψυχικών παθήσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο· σημειώνει ακόμη ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής επισημαίνει διάφορες εμβληματικές πρωτοβουλίες που συμβάλλουν έμμεσα στη βελτίωση της ψυχικής υγείας· τονίζει ότι η ΕΕ μπορεί και θα πρέπει να προσπαθήσει να αναλάβει παγκοσμίως ηγετικό ρόλο στη διαμόρφωση της βελτιωμένης προώθησης, πρόληψης, περίθαλψης και υποστήριξης όσον αφορά τις ψυχικές παθήσεις· πιστεύει ότι η Επιτροπή θα πρέπει να ενθαρρύνει την αποτελεσματική ηγεσία και διακυβέρνηση ώστε να υπερβεί τη συνήθη προσέγγιση της «ανταλλαγής» βέλτιστων πρακτικών·

144. καλεί την Επιτροπή να αξιοποιήσει την ανακοίνωσή της σχετικά με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της ψυχικής υγείας και, από κοινού με τα κράτη μέλη, να καταρτίσει μια μακροπρόθεσμη, συνολική και ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή στρατηγική για την ψυχική υγεία, με ιδιαίτερη έμφαση στις πλέον ευάλωτες κοινωνικές ομάδες· πιστεύει ότι η στρατηγική αυτή θα πρέπει να θεσπίσει πρωτοβουλίες εις βάθος, με σαφείς και ποσοτικοποιημένους στόχους και μετρήσιμους δείκτες, και ότι θα πρέπει να θέσει εφικτούς στόχους για την προώθηση της ψυχικής υγείας, την πρόληψη και τη θεραπεία, σε διαβούλευση με όλους του σχετικούς συμφεροντούχους, ακολουθώντας μια προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή· καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση των στόχων αυτών, με τακτική παρακολούθηση της προόδου και υποβολή εκθέσεων, και καλεί την Επιτροπή να διαθέσει άμεση χρηματοδότηση και πόρους εν προκειμένω·

145. καλεί την Επιτροπή, κατά την κατάρτιση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ψυχική υγεία, να εστιάσει σε πολλούς τομείς όπου μπορεί να βελτιωθεί η ψυχική υγεία των νέων σε συντονισμό με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης· επισημαίνει ότι η ειδική αυτή εστίαση θα πρέπει να καλύπτει τον εκφοβισμό και τον

κυβερνοεκφοβισμό στα σχολεία, πρωτοβουλίες ψηφιακού γραμματισμού, στρατηγικές πρόληψης της αυτοκτονίας και προγράμματα πρόληψης της αυτοκτονίας στο σχολείο, και μέτρα για τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων·

146. υποστηρίζει την εφαρμογή της στρατηγικής αυτής, η οποία λειτουργεί ως σύστημα στήριξης για τα κράτη μέλη· καλεί τα κράτη μέλη να αναπτύξουν αντίστοιχες εθνικές στρατηγικές με σαφές χρονοδιάγραμμα, επαρκή προϋπολογισμό και συγκεκριμένους στόχους, καθώς και δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου·

Ευρωπαϊκό Έτος Ψυχικής Υγείας

147. καλεί την Επιτροπή να εφαρμόσει τις συστάσεις της Διάσκεψης για το Μέλλον της Ευρώπης και να ανακηρύξει το επόμενο έτος Ευρωπαϊκό Έτος Ψυχικής Υγείας, προκειμένου να ευαισθητοποιήσει, να πληροφορήσει και να εκπαιδεύσει τους πολίτες και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σχετικά με το θέμα της ψυχικής υγείας και να συμβάλει στην καταπολέμηση του στιγματισμού και των διακρίσεων, αποτελώντας παράλληλα εφαλτήριο για τη στρατηγική της ΕΕ για την ψυχική υγεία·

148. καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών και τους επαγγελματίες συμφεροντούχους, να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση του κοινού όσον αφορά τη σημασία της καλής ψυχικής υγείας με συντονισμένο και έγκαιρο τρόπο, τηρώντας την προσέγγιση ΨΥΟΠ και διασφαλίζοντας ότι τα ζητήματα ψυχικής υγείας ενσωματώνονται στον σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των σχετικών πολιτικών, νομοθετικών πράξεων και προγραμμάτων δαπανών· ζητεί ακόμη να καταρτιστούν πολιτικές και προγράμματα που να ενισχύουν την ευεξία των οικογενειών και των φροντιστών ατόμων με ψυχικές παθήσεις·

149. καλεί την Επιτροπή να συμπεριλάβει υποεθνικούς φορείς και φορείς της κοινωνίας των πολιτών στην οικεία υποομάδα εμπειρογνωμόνων για τη δημόσια υγεία για την ψυχική υγεία· καλεί την Επιτροπή να εισαγάγει εκτίμηση επιπτώσεων στην ψυχική υγεία, για την αξιολόγηση των επιπτώσεων που έχουν στην ψυχική υγεία τα διάφορα μέτρα, οι πολιτικές και τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ·

Ψυχική υγεία στα εθνικά προγράμματα

150. καλεί την Επιτροπή να συνδράμει τα κράτη μέλη στην ανάπτυξη, επικαιροποίηση, εφαρμογή και παρακολούθηση των αντίστοιχων εθνικών προγραμμάτων τους για την ψυχική υγεία, διασφαλίζοντας ότι σχεδιάζονται ώστε να είναι μακρόπνοα, με σαφές χρονοδιάγραμμα, επαρκή προϋπολογισμό, συγκεκριμένους στόχους, δείκτες και στόχους, με σεβασμό προς τα ανθρώπινα δικαιώματα, θα πρέπει δε να αξιολογούνται και να προσαρμόζονται εφόσον

απαιτείται· καλεί επομένως την Επιτροπή να στηρίξει τα κράτη μέλη στη συμπερίληψη της ψυχικής υγείας και των ψυχικών παθήσεων στις εκτιμήσεις επιπτώσεων στην υγεία και σε όλες τις σχετικές πολιτικές· συνιστά την περαιτέρω ενσωμάτωση των ανησυχιών για την ψυχική υγεία σε άλλα προγράμματα που συνιστώνται από τα Ηνωμένα Έθνη, όπως, μεταξύ άλλων, για τον HIV, τις ΜΜΝ και την άνοια·

Η ΕΕ στην εργασία

151. επικροτεί την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα, την οποία προτείνει η Επιτροπή με στόχο, μεταξύ άλλων, να αντιμετωπιστούν με ολοκληρωμένο τρόπο ο αντίκτυπος της ψηφιοποίησης στις συνθήκες εργασίας και οι επιπτώσεις της τηλεργασίας στην ψυχική υγεία·

152. καλεί την Επιτροπή να επανεξετάσει την ευρωπαϊκή οδηγία-πλαίσιο για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία, προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά της όσον αφορά την προαγωγή της καλής ψυχικής υγείας και της ψυχικής ανθεκτικότητας και την αντιμετώπιση των προκλήσεων ψυχικής υγείας στον χώρο εργασίας·

153. σημειώνει με ανησυχία ότι η σύσταση της Επιτροπής, του 2022, σχετικά με τον ευρωπαϊκό κατάλογο των επαγγελματικών ασθενειών δεν περιλαμβάνει τις ψυχικές παθήσεις που σχετίζονται με την εργασία, και δη την κατάθλιψη, την επαγγελματική εξουθένωση, το άγχος και το στρες· προτρέπει την Επιτροπή, σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους, να αναθεωρήσει περαιτέρω τη σύσταση ώστε να εξασφαλίσει τη δέουσα συμπερίληψη των ψυχικών παθήσεων·

Χρηματοδοτική στήριξη

154. επικροτεί τη χρηματοδότηση ύψους 765 εκατομμυρίων EUR που διατίθεται μέσω των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» και «Ορίζων Ευρώπη»[1] για τη στήριξη έργων έρευνας και καινοτομίας στον τομέα της ψυχικής υγείας· καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί τις δαπάνες και να αξιολογεί τον αντίκτυπο και το αποτέλεσμα της ενωσιακής χρηματοδότησης που συμβάλλει άμεσα ή έμμεσα στη βελτίωση της ψυχικής υγείας στην ΕΕ·

155. θεωρεί ότι θα πρέπει να διατεθεί επαρκής χρηματοδότηση ανάλογη με την κλίμακα της πρόκλησης, και ότι η ψυχική υγεία πρέπει να αντιμετωπιστεί περαιτέρω σε μελλοντικά χρηματοδοτικά προγράμματα, όπως το πρόγραμμα «Η ΕΕ για την υγεία» 2028-2034 και το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»·

---

1 Σύμφωνα με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» για τη χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας.

156. θεωρεί ότι η ΕΕ χρειάζεται ένα ειδικό ταμείο για την έρευνα και καινοτομία στον τομέα της ψυχικής υγείας· καλεί την Επιτροπή να μετατρέψει σε συγκεκριμένες δράσεις τις εμβληματικές πρωτοβουλίες που εισήχθησαν στην ολοκληρωμένη προσέγγιση, διαθέτοντας επαρκή χρηματοδοτική στήριξη για τις ευάλωτες ομάδες, και να δημιουργήσει αποστολή για την ψυχική υγεία στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και του μελλοντικού προγράμματος στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2028-2035·

°

° °

157. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.